

ZPRAVODAJ ŠRÁMKOVY SOBOTKY

LEDEN 1968

ROČNÍK V — 1

NAŠE ANKETA

V posledním čísle loňského ročníku jsme položili čtenářům tři otázky:

1. Co přejete Sobotce k jejímu jubileu (470 let města)?
2. Co přejete celému Sobotceku?
3. Co soudíte o Zpravodaji Šrámkovy Sobotky?

Přinášíme první odpovědi z těch, které nám došly a stále ještě docházejí. Další najdete v příštím čísle. Litujeme, že některé příspěvky jsme museli zkrátit.

1. K jubileu Sobotky: Aby se MNV konečně změnilo na MěstNV.

2. Celému Sobotceku: Nestačila by stránka, co všechno ten váš krásný kraj potřebuje. A to všechno mu přeju.

3. O ZŠS: Držte se! To se ví, že to není lehké, ale držte se!

Adam Jist, spisovatel, Praha

1. Sobotce do příštích let přeji, aby nový národní výbor byl již městským národním výborem, jeho poslanci a funkcionáři měli dobrý poměr k lidem, k jejich potřebám, ke kulturně historickým tradicím města. Dále aby měla hodně čestných a nezištných občanů, kteří by si vzájemně pomáhali a společně pracovali k ještě většímu rozkvětu města.

2. Sobotcecko ať se stane rájem turistů, kteří se sem budou rádi vracet při vzpomínce na krásný kraj a dobré a pohostinné lidi v něm.

3. Zpravodaj Šrámkovy Sobotky je skutečně výstavní ukázkou regionálních časopisů a díky obětavosti svých tvůrců a přispěvatelů jistě dosáhne ještě dalších úspěchů.

Drahomíra Bílková-Kyzivátová, předsedkyně školské a kulturní komise MNV Sobotka

1.—3. S gratulacemi jsem měl od dětství jakési potíže. Nějak mi to nevycházelo a u svých vychovatelů jsem nesklízel žádné uznání. Ale když jde o Sobotku, zkusím to ještě jednou a mé vychovatele už dávno kryje zem. Přál bych tedy Sobotce, aby měla i v budoucnu vždycky kruh lidí tak vzdělaných, nadšených, pokrokových a nezištných, jako se sešli v Šrámkově domě, Osvětové besedě a ve Zpravodaji Šrámkovy Sobotky. A jim samým ze srdce přeju, aby se jejich snahy setkávaly s takovým porozuměním a oceněním doma, v Sobotce a v kraji, s jakým se setkávají nebo v budoucnosti setkají na rovině celonárodní. Patří to k sobotecké kulturní tradici a právě ona z ní činí už po generace městečko tak nevesední.

PhDr. Mirko Novák, profesor Karlovy university, Praha

1. a 2. Sobotko, Sobotko, nejsi nejmenší mezi městy českými! O tobě platila, platí a káž i v budoucnu budou platit slova Eduarda Basse: „Pořád něco, kde hoří ohýnek dokonalosti. Pořád něco, kde se nežije jen pro tu skývu denního chleba. Pořád něco, kde se chce výš...“

3. ZŠS je bez konkurence. Nejen proto, že je v časopisecky kdysi bohatém Českém ráji a Podkrkonoší jediným časopisem, který zde nyní vychází; nejen proto, že Šrámek udělal Sobotku a Sobotka dělá Šrámka, nýbrž hlavně proto, že ZŠS nezapomíná na ty drobné krajové pracovníky, kteří vytvářeli a vytvářejí ono bohaté kulturní podhoubí, z něhož povětšinou vyrůstají nadprůměrní jedinci i významné osobnosti.

Josef V. Kučera, býv. redaktor Besedy, Semily

1. Městský statut — to, co po 470 let měla a co si právem zaslouží i dnes — v ČSSR. — Hotel aspoň s 50 lůžky a útulnými místnostmi. — Obyvatele, kteří si váží svého krásného města a dovedou, když je třeba, přispět nezištně k jeho zvelebení.

2. Uchování všech přírodních krás.

3. Téměř 1000 odběratelů již nejlépe dokazuje jeho velmi dobrou úroveň, a proto mám jen upřímné přání, aby redaktora a celý redakční kruh provázelo stále zdraví a chuť k práci, abychom se dočkali aspoň 50. ročníku ZŠS.

Josef Volf, býv. jednatel Spolku rodáků a přátel města Sobotky a okolí v Praze

1. Aby byla zapojena nejširší veřejnost do této akce rodáckého sjezdu, která by splnila po všech stránkách zdárný průběh. Jako městu, městský národní výbor, kde by se již měly dohodnout o přejmenování.

2. Občané by se měli více podílet na zkrášlení svého obydlí, prostranství, kde žijí, dále pak na udržování veřejného prostranství v čistotě. Dále aby bylo vybudováno nové kino širokoúhlé pro celé Sobotcecko. Ve střediskovém městě Sobotce postavit pro mladé několik bytovek a to především družstevních.

3. Pokud byl ZŠS vydáván v začátcích, byl obsahem rozmanitější a přitažlivější pro širší veřejnost. V současné době je zaměřován jednotvárně na jednotlivý úsek, myslím i na jednotlivou osobnost. Domnívám se, že čtenář má zájem se dočíst o čerstvém dění, jak o samotném městě, tak o lidech a celém Sobotecku.

Josef Valkoun, tajemník MNV Sobotka

1.—2. Sobotce a Sobotecku přeji, aby měly vždy hojnost dcer a synů, kteří by pečovali o jejich rozkvět kulturní a hospodářský.

3. Vždy čekáme na každé číslo s opravdovou zvědavostí. Řeší vzorně úkoly, které si vytkl.

Dr. Václav Peča, gen. ředitel vzáj. poj. banky Slavie v. v., spisovatel, Praha

1. a 2. Svému rodnému městu a kraji přeji při jeho jubileu dvě věci: a) aby si vážil svých památek a krás, nedovolił je hyzdit nebo ničit, nýbrž staral se sám o jejich zachování a opravu. Jsou to hodnoty, které město a kraj nejen proslavily, ale které mu dodnes přinášejí hmotný užitek; b) aby z města a okolí vycházelo co nejvíce opravdu vzdělaných a přitom charakterních lidí, kteří by po celý život — ať kamkoliv postaveni — pracovali nezištně pro své rodiště.

3. Zpravodaj považují za pečlivě dělaný regionální tisk trvalé hodnoty. Proto také jemu přeji stále lepší a lepší podmínky plného rozvoje.

Jaromír Kuchař, pracovník Pam. nár. písemnictví, Praha

1. a 2. Jak je to vlastně s městem Sobotkou? Slyšel jsem, že prý jí vlastně není, že prý nemá dost průmyslu, aby mohla nést ten titul. Není snad Sobotce přáno? Pokud vím, na okresní město Jičín si nestěžuje, to jí břevna pod nohy neklade... Pokud se stalo nějaké administrativní nedopatření, pak by to byl v případě Sobotky jistě omyl. Neboť tu nejde vůbec o počet obyvatel. Musím tě, Sobotko, brát na vědomí... Přeju Sobotce, aby jí zůstal zachován na dlouho Šrámkův dům a čilí kulturní pracovníci, kteří připravují rok co rok týden poezie a krásy českého mluveného slova, kteří znají a umějí... Přeju jí mnoho dalších přátel, kteří za ní budou stát.

3. Jsi poněkud staromódní, milý Zpravodaji, zaznamenáváš kdco, tiskneš někdy básničky jen pro tu „tématiku“ šrámkovskou a soboteckou, jen pro to rodáctví šedesátiletých. Jenomže si nejsem jist, jestli bys mě zajímal, kdyby ses tvářil světově a evropsky, kdybys psal o něčem jiném než o sobě, o tom městečku, Humprechtu, Plakánku. Takhle se známe a budeme si mít spolu vždycky o čem popovídat.

Otakar Rydlo, redaktor Pochodně, Hradec Králové

1. Aby všechny plány, které má MNV pro rozvoj města, se uskutečnily.

2. Aby všichni lidé na Sobotecku se měli rádi a dobře spolu vycházeli.

3. Zpravodaj je dobrý časopis, který umí dát lidem při čtení dobrou pohodu a informuje veřejnost o všem důležitém, co se v Sobotce stalo a co se chystá.

Květa Slavíková, vedoucí jeslí, Sobotka

Vážení přátelé, posílám příspěvek do ankety. Můžete si vybrat odpovědi vážné (a) nebo „zcela vážné“ (b).

1. (a) Sobotce přeji, aby byla městem nejen de facto, ale také de jure — úředně. (b) Sobotce přeji, aby u nás byly zrušeny porodnice a pokračovalo se v tradici slavných soboteckých rodáků a rodných domů. Dále aby v okolí města nebyla objevena ložiska nafty, uranu nebo drahých kovů, čímž by zvaly za své přírodní krásy kraje.

2. (a) Sobotecku přeji zlepšení komunikací, více parkovacích ploch a vůbec služeb pro turisty, aby se Český ráj stal rájem světovým. (b) Sobotecku přeji vybudování rozsáhlých podzemních parkovacích prostor a spojů, aby Český ráj nebyl ničen civilizací tohoto a příštích století.

3. (a) Je výborný, každé číslo si se zájmem přečtu. Má sobotecké, neopakovatelné kouzlo. (b) Je dokonalý — chybí jen malý oznamovatel se seznamovací rubrikou, aby se občané Sobotecka více ženili navzájem a Praha a Dolní Bousov neodčerpávaly stále nejschopnější mládež a nejkrásnější panny!

Akad. malíř Jan Špála, Praha

1. a 2. Přeji Sobotce aby byl v příštích letech pro budoucí generace postupně dobudován sportovní stadión — závodistiště, hlediště, parkové úpravy a výtvarné doladění. Aby byla po vzoru Šrámkova domu realizována výstavní plocha jako stálá Špálova galerie v Sobotce, kde by měla v prvé řadě trvalé místo některá díla národního umělce Václava Špály, jeho syna Jana Špály a sochaře Václava Hlavatého. Postupně by se jistě našli z řad Soboteckých takoví, kteří by tyto sbírky obohatili o další hodnotná díla krajových umělců (Františka Kavána, Karla Vika atd.). Jistě by také bylo záslužné shromáždit v této galerii i nejlepší práce těch, kteří svou lásku k Sobotecku vyjádřili jako malíři-amatéři a naivní umělci (kupříkladu Jan Kubů).

3. Zpravodaji do dalších ročníků přeji jen to nejlepší!

Přemysl Dolenský, vedoucí provozu v AZNP, Mladá Boleslav

1. K jubileu Sobotky je mým upřímným přáním, aby občané dál pokračovali v dobré kulturní práci, která tradičně byla vždy na výši.

2. Všichni, kteří nosí podle slov básníkůvých „tohoto kraje citlivě, osudně značku“, si přeji, aby tento krásný kout nejen naší vlasti, ale celého světa si udržel co nejdéle půvab a něžnost lesů, vod, údolí, ale i čistotu a sílu lidských srdcí, jak za nás krásně vyslovil Fraňa Šrámek.

3. I když byl hektografovaný časopis srdci bližší (umělecky vkusně doprovázený kresbami dr. Aloise Kafky), je vidět, že Zpravodaj ŠS má vzestupnou tendenci a dobře plní svůj úkol. A zase myslím na Fraňu Šrámků: kulturně růst z kořenů domova!

Jaroslav Šulc, spisovatel, Praha

1. Mám rád to město se všemi lidmi, obchody, zámkem a divadlem, se starou kašnou uprostřed. Mám je tak rád, že musím stále odcházet, abych se mohl navracet.

2. Životní orientaci obrátit k tomu, co je nám nejbližší — k půdě. Správnou hospodářskou politikou, rozumnou volbou vhodných odvětví zemědělských snažit se získati z ní co nejvíce. Musí to být však odvětví vyspělá, založená na výzkumech a poznacích, v jejichž čele stojí lidé — odborníci.

3. Z počtu odběratelů ZŠS je vidět snahu, aby se rozletli do každé rodiny na Sobotecku. Toť snaha hodná ocenění. Ale je otázka, zda najde tato myšlenka ohlas v duši mladých, na kterých závisí rozkvět našeho krásného Sobotecka v nejbližší budoucnosti. Přeji ZŠS, aby nadále burcoval k uvědomělému životu, aby v srdcích rozněcoval jiskerky lepšího člověka.

Josef Kozák, ředitel školy v. v., Horní Bousov

1.—2. Sobotka znamenala po celou dobu jakési hospodářské i kulturní středisko bývalého panství Kost; sobotecké jarmarky bývaly místem, kde zemědělci zpeněžili valnou část svých produktů atd. Byl bych rád, aby oslavy 470. výročí povýšení na město přinesly Sobotce i okolí něco konkrétního. Mám na mysli především zlepšení životního prostředí města i jeho osad. Možná, že by pomohlo vypsání soutěže jak pro jednotlivce, tak kolektiv (např. škol, provozoven Jednoty, podniků MH atd.) za účelem zlepšení vzhledu pracoviště, domu i okolí. Mohly by soutěžit také celé osady — zlepšovat je co; jistě by také ONV na odměny přispěl v rámci podpory akce Z, CO, 50 let ČSSR (úprava rybníčku a vodních toků atd.). Právě toto jubileum připomíná práci celých generací na výstavbě města i okolních obcí.

3. Aby si ZŠS aspoň udržel dosavadní úroveň, případně zvýšil počet odběratelů. Je to věc dobrá a mnohde nám ji závidí.

Dr. Vladimír Ruda, archivář, Liberec

1. a 2. Aby byla větší výstavba a tím větší spokojenost všech občanů.

3. Zpravodaj Šrámkovy Sobotky se mi velmi líbí.

Vlasta Ganzová, vedoucí Jednoty, Sobotka

Projev při odhalení pamětní desky Fráni Šrámka

Zasloužilý umělec František Branislav

Pozdravuji vás všechny, kteří přicházíte na dnešní slavnost, při které vzpomeneme na vzácného českého básníka Fráňu Šrámka.

Je vždycky dobré a milé myslet na básníka, který je, nám všem blízký svou velkou citovou poezií.

Dlouho a radostně jsme naslouchali, a dosud nasloucháme, životní písní Fráni Šrámka, písní, která nás potěšovala, která v nás znovu probouzí lásku k člověku, k přírodě, k radostnému žítí.

Národní umělec Fráňa Šrámek rozmnožil českou poezii o nový, převzácný hlas. Jakou čistotou výrazu se rozezpívalo jeho prosté slovo, jak se nadále rozeznívá čarovným opojením ze života, co nám tato poezie dopřává niterní síly!

Byl nám blízký hlasem mládí, hlasem mužnosti, byl pro nás v době tak žalné strážným slovem, chránil ryze našeho charakteru, přítulnost k rodné zemi v době největšího nebezpečí.

Fráňa Šrámek poznal už za první světové války hrůzu bitev, kanonádu děl, a proto zatoužil po skřivánčí písní v české krajině.

Šrámkova poezie dojíká nás hudbou, líbezností a melodií. Jeho poezie zní ryze, protože je básnický poctivá, nehraná, zní básnický velce, protože je svědectvím básnickovy pravdy.

Dnes si tady připomínáme, že v tomto domě prožil posledních téměř 15 životních let, že zde dotlouklo jeho srdce.

Básníkovi vděčíme za tu nejkrásnější píseň života, vzdáváme mu úctu a ve vzpomínání celým srdcem mu děkujeme. V jeho lyrických skladbách nadále se budeme setkávat s laskavým úsměvem i hořem, jako bychom naslouchali pádu májových dešťů, padání podzimního listí, zachytili křehkou vločku sněhu našich bílých zim.

S básníkem znovu půjdeme cestami pro polní kvítí, půjdeme pěšinkou v lukách k lesu pro sojčí peří, abychom uslyšeli zelený zpěv hájů, rozezpívaný splav.

Básník Fráňa Šrámek je básníkem našeho českého domova, básníkem společenského jara i jarního procitnutí. Jak často vyslovil vroucí oddanost k rodnému kraji, k naší krajině, k našemu životnímu osudu, k naší překrásné vlasti! A kolikrát vedle líbezne písně se ozval i kovový hlas polnice, volající po spravedlivém, po lepším lidském životě, bez sociálních křivd a ponižování. Šrámek statečně a odvážně dovedl útočit proti všemu zlému.

Slunné dny, kterými se prodloužilo letošní léto až do měsíce října, kdy to zavonělo sčesaným ovocem i horkým dechem v podzimních mlhách, víme tak dobře o úrodě Šrámkova umění.

Každý si hledáme básníka, který za nás vysloví milenecké city, naše výhry i zklamání, který za nás řekne to sladce moudré, to statečné, co člověka činí věrným ve vroucnosti a cti.

S básníkem Šrámekem vždycky prožíváme svěží poezii, tu pramenitou, tu v bouři profatou blesky. Ty chvíle, kdy duha barevně vkresluje oblouk nad lesy, vesnicemi a horami. Zaznívá k nám opojivá píseň houslí a flétny, úžasem a očarováním proniká čtenářovu bytost. Stříbrný vítr chvěje se v osikách. Šeptá něco o jarním slibu a touze, prochvívá se podivným strachem, jása radostností mládí, má něhu zádumčivých chvil, ve kterých se trápí každá mladost, kdy blouznivě hledá svou životní cestu a jistotu a soulad.

A také nikdy nesmíme zapomenout: s jakou úctou, s jakým obdivem a přátelským stiskem ruky přivítal sovětské vojáky, když zasvítlo jitro naší svobody. A jakou chválu zpíval na naše partyzány, když z našich hor a lesů přinášeli vítězný prapor až k pražským barikádám, kdy jsme si všichni tiskli ruce s rudoarmejci na nezlomné bratrství!

Tenkrátě radostně, nějak zas tak mladě, zase po dlouhých letech vyšel ze svého pražského domova, ve kterém zůstával, aby nespátřil ty, kteří přinášeli zlo a ponižení.

Básník Fráňa Šrámek byl samotářský básník, ale vroucně spojený s osudem lidu, s osudem rodné země. Dával tolik křehkých i mužných veršů, tolik barevně pestrých a vzrušujících citových básní.

Připomeňme si dneska a uvažme: dáme-li se jeho verši citově ovlivnit, bude méně cynismu a méně hořkosti. Dáme-li se jeho verši unášet, mnoho se v nás prosvětí vírou v budoucnost. A snadněji nalezneme i štěstí domova i štěstí naší země.

Díky básníkovi, že rozehrál svou lyru mnohostrannou poezií, plnou jímavých obrazů přírodních, plnou vášnivých živelů, lidskosti, půvabu, rozmanitosti! Dovede všem osvobozovat z útrap a žalu. Nikdy k nám nepromlouvá jen chladným rozumem, ale vždy je štědrým dárce lidské lásky, potěchy a naděje.

Dnes jsme svědky slavnostního odhalení pamětní desky národního umělce Fráni Šrámka. V tomto domě na Černém vrchu bydlel od roku 1937 až do chvíle, kdy roku 1952 dotlouklo jeho srdce.

Chtěli bychom stisknout ruku všem, kteří na básníka Fráňu Šrámka mysleli. Autorem pamětní desky je akademický sochař Jan Hánna. Zachytil básníka v době plně tvůrčí síly a jemnosti.

K poctě a na památku básníka Fráni Šrámka napsal jsem v roce 1952 verše. Dovolte mi dnes, aby je opakoval jako vzpomínání a úctu, jako obdiv a poděkování kouzelnému básníku naší mateřštiny:

Modravý den nad křídly skřivánčími,
pod nebem je Český ráj a Trosky.
Ten kraj bral jste v náruč verši svými,
ten kraj chlapec zmapoval si bosky.

Básníkovo slovo, co jen dá nám?
Všechno nedovedu říci ani,
jitrocelovou chvíli našim ranám,
chvíle pohlazení teplou dlaní.

Rozlomeným chlebem doma voní,
řeknu ještě: zvoní sklenkou vína,
v lásce nejraději sáhnu po ní,
v lásce nejvíc zpívá mateřština.

V horské sněhy volá jarem vzdorným,
pojd' už, sedmikrásko nedočkavá!
Zlatý proud zrn trýská polem orným.
Podzimu dlaň hrozen potěškává.

Přichází smrt někdy pro básníka?
Básník ale nikdy není její,
krásný básník, ten se nezajká,
ten i smrti zpívá ve šlápěji.

Nová jara zpívá ústy dětí,
mlčí v lásce jenom při polibku,
rudě hoří, jak jen povědět:
v sněhu svítí lampičkami šípků.

Krásný básník nikdy neumírá,
za ženci jen musí v řadě jíti.
Jenom pro jednu noc zmlkla lyra,
prudčeji v noc zavonělo kvítí.

Tato slova pronesl zasloužilý umělec básník František Branislav při odhalení pamětní desky na domě čp.15 v ulici na Černém vrchu v Praze (dnes Šrámkova), kde Fráňa Šrámek v posledních letech svého života bydlel, dne 27. října 1967, a svolil k jejich otištění.

Co je to — exlibris?

Exlibris Jana Studeného od akad. malíře Karla Kinského

Akad. malíř Karel Kinský

„Ex libris“ je latinské slovo a znamená „z knih“. Původně to byla vlastnická ochranná značka majitele knihy, vepsaná s jeho jménem na „přideštit“ knihy. (Přideštit ve vázané knize je vnitřní stránka desek vazby. Bývá přelepeno bílým, barevným nebo vzorkovaným papírem, tzv. „předsádkou“.)

Dříve byly malované i tištěné knihy vzácný rodinný majetek, a proto se touto vlastnickou značkou chránily. Z vepsané značky se během času vyvinulo „razítko“ a ozdobně tištěná nálepka, zvaná „exlibris“, která se vlepovala a stále vlepuje na vnitřní stranu vazby. Měla a má knihu chránit před zcizením a současně ji zdobit. Nejstarší české známé exlibris je heraldické exlibris krále Jiřího z Poděbrad z XV. století.

Exlibris tvoří v dnešní době speciální sběratelský obor a jeho sběratelé se sdružují ve „Spolku sběratelů a přátel exlibris“, který vydává svůj vlastní časopis „Zprávy“.

Možno říci, že nyní rozeznáváme dva typy exlibris: uživatelské a sběratelské. První slouží k vlepování do knih, kdežto „sběratelská“ si sběratelé dávají vytvořit v rozličných grafických technikách pro svou potěchu, pro výměnu a k obohacení svých sbírek.

Hezkým činem Zpravodaje Šrámkovy Sobotky je, že seznamuje své čtenáře s exlibris s náměty ze Sobotce.

Z činnosti Šrámkova domu v Sobotce

Šrámkův dům 17. listopadu navštívilo 30 pracovníků literárních muzeí z Československa, Bulharska, Jugoslávie, Polska a Rumunska, kteří přijeli do Prahy na mezinárodní konferenci a byli hosty Památníku národního písemnictví a ministerstva kultury a informací. — Celkem za rok 1967 bylo v ŠD na 2000 zájemců z republiky i z ciziny. Vedle toho ŠD v r. 1967 uspořádal 8 večerů poezie (210 účastníků), 4 večery s filmem (86 účastníků) a 1 výstavku (40 návštěvníků). — V novém roce byl mezi prvními hosty ŠD redaktor českého, v jugoslávském Daruvaru vycházejícího časopisu „jednota“ Oto Sobotka, přítel zdejšího ředitele Fr. Broučka.

ŠD je střediskem 23 členů *Recitačního studia*, které tu v uplynulém roce absolvovalo 54 lekcí z literatury a uměleckého přednesu a připravovalo tu své programy za vedení M. Hejnové a E. Seemannové. — Jako tradiční předvánoční vystoupení uvedlo 16. prosince inscenaci vynikající práce francouzského spisovatele A. de Saint-Exupéry „Mladý princ“. Tento fantastický příběh, který je oslavou dobroty, mírumilovnosti a čisté lidskosti, má veliké básnické a výchovné hodnoty a bylo jistě potřeba důkladné přípravy, aby tyto hodnoty došly u inter-

pretů pochopení a vyjádření. To se podařilo, i když inscenace byla spojena se značnými obtížemi, které účinek přesného a krásně mluveného přednesu oslabovaly. — Starší předvánoční pořady RSSD z r. 1965 a 1966 našly před minulými vánoce uplatnění v Čs. televizi. Tak se 21. prosince 1967 objevilo na obrazovce 7 členů Studia s „živými jesličkami“ v pořadu Štědrovečerní romance a 24. prosince 1967 byla v televizi vysílána Komédie o hvězdě v pořadu nazvaném Sobotecká zahrádka. Toto vystoupení Soboteckých, které uváděl prof. dr. Jan Kopecký a Štěpánka Haničincová, mělo veliký úspěch, přestože náhlá změna vysílací hodiny znemožnila mnohým přátelům televize nevšední podívanou. — Na den 21. ledna t. r. připravilo Studio — jako každý rok — svůj pořad k výročí narození Fráni Šrámkovi.

Pracovníci Čs. filmu začali za vedení režiséra Miro Bernata natáčet dokumentární film ze Šrámkova domu, doplněný záběry ze Sobotky a okolí. Doufají, že film dokončí v lednu a že se bude promítat o XII. Šrámkově Sobotce nebo o sjezdu rodáků a přátel města Sobotky a okolí v srpnu 1968.

Výsledky kina v Sobotce v roce 1967

Kino v Sobotce mělo v r. 1967 plán tržeb 90.000 Kčs, splnilo 87.487 Kčs, tj. na 97%. Do splnění plánu chybí 2.513 Kčs. K tomu nutno podotknouti, že průměrný roční plán v dřívějších letech byl 50.000 Kčs a že naše kino má nejvyšší plán z kin „šestnáctek“ v celém Východočeském kraji. Návštěvnost v počtu diváků neklesla, je o něco vyšší, ale je poměrně nízké vstupné ve srovnání s jinými kiny.

Během roku byly pořádány dva festivaly širokoúhlých filmů v sokolovně, měly ohlas morální i finanční (kolem 30.000 Kčs). Snažíme se tím, aby naše publikum mohlo zhlédnout nejlepší filmy, které jsou v republice uváděny. Zájem je stále značný, nevýhodou jsou vysoké nároky Krajského podniků filmů (KFP), který nám bez práce odnímá 65–70% tržby.

Produkce filmů ve své atraktivnosti byla slabší než v minulých letech, v létě a na podzim byly velké potíže s výběrem filmů, poněvadž KFP neměl na skladě žádné premiéry. Program musel být doplněn reprízami, což nepůsobí nejlépe. — Úspěšné byly letní měsíce, kdy byl

přiliv letních hostů — hrálo se až pětkrát týdně (v Dol. Bousově hráli pouze jednou týdně, letos splnili asi 38.000 Kčs za celý rok).

V kině se snažíme udržet kázeň, rušení mladistvými je likvidováno domluvami, pokutou 100 Kčs byl potrestán jeden případ. Těší nás, že do našeho kina chodí i občané a zvláště mládež z Dol. Bousova, Libošovic a Mladějova, ač tam jsou stálá kina.

Na rok 1967 bylo v plánu uspořádání festivalových filmů starší produkce v hodovní síni na Humprechtě. Na doporučení pracovníků KFP jsme od tohoto záměru upustili, poněvadž se obávali problému ozvěny. — Bylo též plánováno zřízení Filmového klubu v Sobotce, zájem byl podle průzkumu dostatečný, ale po podrobném jednání v Praze jsme zjistili, že filmy pro Kluby určené jsou na formátu 35 mm, takže na našich současných strojích je není možno promítat. Poněvadž bez praktického uvádění filmů by zůstalo jen u teoretizování, budeme nuceni počkat na promítačky 35 mm a založení Klubu zatím odložit.

V roce 1968 chceme dále zlepšit prostředí v kině. V letošním roce se promítalo v „bojových“ podmínkách, vzhledem ke stavebním úpravám bylo nutno chodit dvorem, mnozí návštěvníci raději zůstali doma z obav, že radnice praská [skutečnost!]. Nyní úpravy již přece pokročily, chybou zůstává, že v chodbě, kde je krásná 300 let stará klenba, jsou ultramoderní zářivky, ač sem mohly být zamontovány typy starých luceren (jak do chodby, tak do kina).

Domníváme se, že by mohlo být uváženo mírné zvýšení vstupného do kina, a to na 2, 3, 4 Kčs plus eventuelní příplatky, a to od 1. 3. 1968. Zdůvodněno by to bylo potřebou získat prostředky pro vybudování širokoúhlého kina v Sobotce. S touto přeměnou bude nutné v dohledné době počítat, promítací technika jde dále, konkurence televize i jiných pořadů sílí a kino se může bránit jen poskytnutím toho, co televize nedá. Poněvadž nová budova se stavět nebude, je nutno pomýšlet na

adaptaci současného sálu, zavést topení, zintimnit prostředí (i obnovením Mánesovy výzdoby stropu) a poskytnout divákům skutečný odpočinek.

Jako vedoucí kina děkuji činitelům MNV i školské komisi za pochopení pro svou práci a pomoc při řešení problémů. Z pracovníků děkuji všem, kteří měli zájem na dobrém chodu a zachovali klid i v kritických situacích [např. před zahájením promítání prvního festivalového filmu, kdy oba mladí promítači, Jiří Fejfar a Zdeněk Kofátek se bez zkušeností chystali promítat širokoúhlý film]. Děkuji velmi paní učitelce Holubové, která obětavě promítá, kdykoliv je zapotřebí. V současné době brigádnicky promítá s. Žďánský, poněvadž J. Fejfar je na vojně [kde má zařízení promítání na širokoúhlém filmu] a Z. Kofátek jezdí do Ml. Boleslavi jako praktikant na širokoúhlé promítání. Tím si připravujeme budoucí pracovníky, až bude zřízeno širokoúhlé kino u nás.

Stanislav Balcar

Puškařský rod Jirků z Oseka

Kdo měl při návštěvě Severočeského muzea v Liberci možnost obdivovat se bohatým sbírkám, vystavovaným ve vitrinách, toho upoutaly také pušky, z jejichž označení je patrné, že byly vyrobeny v dílně puškařské rodiny Jirků. O tom, že tato rodina zhotovovala opravdu vynikající zbraně, byla důkazem výstava řemeslnických výrobků, která se konala v roce 1852 v Liberci. Velkému zájmu se tehdy těšily zbraně vyrobené Bernardem Jirků, o kterých nadšeně psaly místní liberecké noviny „Reichenberger Wochen-Blatt“¹⁾. Podle této zprávy zde Jirků vystavoval jednu kulovnici, šestihlavňovou pistoli a dvě pušky, zhotovené podle amerického systému. Pažby pušek byly zhotoveny z ebenového dřeva, bohatě vykládaného slonovou kostí a perletí. Kovové části, jakož i zámký byly ryty v zlatém podložení.

Ti, kdo jsou blíže obeznámeni s dějinami města Liberce a tím i s jeho národnostním složením, poznají, že český znějící jméno Jirku, případně Jirků neprozrazuje starousedlost této rodiny ve zdejší oblasti, která byla převážně obývána německým obyvatelstvem. Odkud přišla tato česká puškařská rodina, jejíž dvě generace v Liberci zhotovovaly zbraně a věnovaly střelecké štíty nejen pro liberecký spolek ostrostřelců, nebylo donedávna známo²⁾.

Němečtí vlastivědní pracovníci přehlíželi asi z nacionálních důvodů tuto rodinu, která postupem doby upadala v zapomenutí a dnes o ní jen těžko nacházíme sebeskromnější informace. Z archivního materiálu, který je uložen v Okresním archivu v Liberci, se mi podařilo zjistit, že puškaři Jirků přišli do Liberce koncem 18. století z Oseka u Sobotky, který tehdy náležel k panství Kost³⁾. Na Sobotecku žije dodnes řada příslušníků tohoto rodu.

Počátkem roku 1792 si osecký puškař Johann Jirku podal u libereckého magistrátu žádost o svolení, aby se mohl v Liberci usadit jako puškař. Přestože město Liberec tehdy žádného řemeslníka tohoto oboru nemělo, magistrát i liberečtí měšťané nechtěli mezi sebe přijmout řemeslníka, který přicházel z české oblasti. Jak dlouho se celá záležitost vlekla, nevíme. Ještě téhož roku však nalézáme jméno Johanna Jirku v seznamu přistěhovaných v Liberci⁴⁾. Snad o jeho přijetí nakonec rozhodla i jeho puškařská odbornost, kterou Johann Jirku získal jako vandrovní tovaryš od mistrů puškařů ve všech hlavních městech zemí rakouské monarchie.

V roce 1798 přišel do Liberce další příslušník této rodiny — puškařský tovaryš Mathes Jirku z Oseka. Zda šlo o bratra či syna Johanna Jirku, nemůžeme prozatím pro nedostatek bližších údajů zjistit. Z pozemkové knihy⁵⁾ se naproti tomu dovídáme, že si Johann Jirku v Liberci v roce 1800 v dražbě koupil od Antona Fiebigerera za 497 zlatých dům v dnešní Sokolské ulici č. 6.

Jirku se brzy stal vyhledávaným odborníkem. V roce 1815 vstoupil do spolku ostrostřelců v Liberci⁶⁾ a o tři léta později byl po vítězství v závodech prohlášen střeleckým králem. V období let 1820—1860 dosáhl stejného úspěchu jeho synové Franz a Bernard Jirku.

Franz a Bernard Jirku převzali po smrti svého otce Johanna [zemřel 1837] puškařskou živnost⁷⁾. Až do své smrti v roce 1840 s nimi v dílně pracoval ještě třetí bratr Josef. V téže době v Oseku pracoval jako pažbař Johann Jirku, snad potomek Mathese Jirku⁸⁾.

Zbraně, které vycházely z dílny puškařů Jirků, mají na hlavní tauzované jméno „Johann Jirku“, „Bernard Jirku“, která jsou provedena tiskacími písmeny a „Franz Jirku“ stylem psaného písma. Všichni tři si uváděli „aus Reichenberg“. Později toto označení bylo změněno na značku, která je ryta a tauzována stříbrem nebo zlatem na konci hlavně pod šroubem, který ji upevňuje. Značka má tvar elipsy v průměru 1 cm a uprostřed je umístěno písmeno „J“. Jméno i značka jsou na hlavní, kdežto označení místa „aus Reichenberg“ je umístěno vždy na zámku.

Puškařský rod Jirků působil v Liberci až do sedmdesátých let minulého století, kdy o něm přestávají veškeré zprávy. V domě, který koupil zakladatel liberecké větve Jirků, žil ještě v roce 1871 syn Franze Jirku Heinrich, který později působil jako stavitel v Brně. V roce 1877 byl však tento dům již v cizím držení. Podobný osud stihl i dům Bernarda Jirku.

V osmdesátých letech 19. století se objevují v Liberci již nová jména puškařů. Je to puškař J. Karsch, Karl Berger a Josef Farka.

Tak náhle, jak se nám puškařská rodina Jirků v Liberci objevila, tak nám rychle mizí. Přestože máme o této významné liberecké rodině velmi kusé písemné zprávy, které nám pouze podhalují některé úseky života rodiny, můžeme si o jejich dovednosti udělat úsudek ze zachovaných zbraní, kterým daly dovedné ruce dvou generací Jirků vynikající uměleckou cenu.

Osudy této rodiny jsou charakteristické pro celou řadu libereckých řemeslnických rodin českého původu, které spoluvytvářely po dlouhá léta životní prostředí tohoto velikého severočeského města.

Libuše Horáková,
Okresní archiv Liberec

Poznámky:

- ¹⁾ Bericht über die Reichenberger Gewerbeprodukten Ausstellung, Reichenberger Wochen-Blatt, Reichenberg 1852, Nr. 41 z 9. 10. 1852, str. 244.
- ²⁾ Ve sbírkách Severočeského muzea je například uložen střelecký štít, věnovaný Franzem Jirkou k návštěvě cara Mikuláše v Mnichově Hradišti. Na štítě je namalován pohled na Mnichovo Hradiště a v pravém horním rohu je namalován kruhový terč, kolem něhož je nápis „Gewidmet von Franz Jirku“.
- ³⁾ Okresní archiv Liberec, fond Magistrát Liberec, karton č. 163.
- ⁴⁾ Okresní archiv Liberec, fond Magistrát Liberec, seznam č. 5 — Seznam přistěhovaných a vystěhovaných poddaných z let 1742—1859, fol. 3a a 13.
- ⁵⁾ Okresní archiv Liberec, Sbirka pozemkových knih — Grundbuch über Erbkäufe, Testamente 1798—1800, fol. 224a.
- ⁶⁾ Okresní archiv Liberec, fond Spolek ostrostřelců Liberec 1791—1936, kniha č. 15 — Stanovy spolku a seznam členů z let 1815—1925, fol. 20, 23a, 25a, 33.
- ⁷⁾ Gewerbe-Adressbuch für den Bunzlauer Kreis, Prag 1847, str. 47.
- ⁸⁾ Tamtéž, str. 27.

ZKAŽENÁ VÝPRAVA DO LESA

(Z paměti Barbory Mačenkové, roz. Mendlíkové)

Bylo to roku 1866, asi dva dny před svatým Petrem a Pavlem, čekali u nás v Sobotce Prajzy, jak se všeobecně říkalo. Lidé všichni poděšení, dávali víru všemu, co jen kdo na účet Prajzů věděl. Jako dnes se pamatuju: Přiběhl k nám jedva dechu popadaje jakýsi Sedláček, soustružník, a povídá: „Už jsou v Lajchemberku, pane Mendlík“. — „Kdo?“ ptá se tatínek. „Inu, Prajzi!“ „Ale,“ povídá otec, „to už je tu budeme mít za dva dni.“ „Ale,“ co říkají lidé, je nejhorší, že prý Prajzi berou všechny všude mladé muže na vojnu!“ „Ale co to povídají,“ povídá matka, „pro Boha živého, kam tě, táto, schovám?“ „No, to ale udělají, když to řekla Anna Švobová, tak to je pravda,“ řekl Sedláček. Anna Švobová byla více jak 25 let věrnou poštou, měla k tomu vozík a jezdila pravidelně dvakrát týdně ze Sobotky do Liberce, neb jak u nás říkali, do Lajchemberku, vozila tam děvečkám, které tam sloužily, kufrы a co si kdo od ní objednal, by mu tam koupila. Nu a tu samou novinu nešťastnou přinesla, že berou mladé mužské na vojnu. Sama to prý viděla, jak Petra Typoltů sebrali, když se chystal jít s ní domů.

Ihned se u nás začalo přemýšlet, co a jak udělat, aby nám nevzali tatínka Prajzi. Celá Sobotka se chystala do lesů dymokurských, tam prý Prajzi nepřijdou. Bylo ujednáno, že i my půjdem. Nejvíce jsem měla radost já a můj menší bratr Antonín, že budeme bydlet v lese, snad v nějaké skalní skrýši, a budeme jako ti uhlíři neb loupežníci žít... Pořád jsme se radili, jak to tam vše uděláme... Mně bylo 11 let a bratru Antonínovi 9 let. Já mu ovšem objasnila, aby se nebál lesů, a povídala mu, co jsem sama znala z pohádkových knížek, že v lese žijou uhlíři a my že budeme mít ve skále byt. To bylo naší jedinou myšlenkou. Co nám do vojny, my jsme ji měli rádi. To, co se vše vůkol nás připravovalo, na to jsme my málo dbali.

Na druhý den nás maminka brzo vzbudila a povídá: „Honem se, děti, strojte, co vše můžete, na sebe navlíkejte, abyste měly menší uzlíky!“ My jsme hned se daly do práce a tu vidíme, že matka snad celou noc nespala, neb měla už všelikého pečiva napečeného, vajec nava-

řených, dvě husy zabité, vůbec abychom byli pojištěni, až budeme bydlet v lese.

Tu najednou už slyšíme, jak hřímají děla. Nám dětem to dělalo radost. Nemohly jsme pochopit, proč matka pláče a stále naříká. Najednou k nám vběhne soused a povídá: „Už jsou tu Prajzi, schovají, pro Krista Pána, pana kmotra, a to jim ho vemou!“ Matka celá uděšená táhne otce na půdu a povídá: „Vlez, prosím tě, pod podlahu, a já ti budu nosit sem jídlo.“ My jsme se šli též podívat, jak tam bude tatínek schovaný, a divili jsme se, proč nejde s námi raději do lesa. Začal tedy otec lézti vpřed nohama pod podlahu. Tam bylo sice místa dosti, ale jen asi pro nás — pro otce s jeho tloušťkou to i nám dětem se zdálo divné. Matka pořád úzkostlivě prosí otce: „Jen se, pro Krista Pána, ňák smáčkni, a to tě seberou,“ ale nešlo to a ne. Otec povídá: „Já to poprubuju lézti hlavou“ a vylez celý zaprášený a opět leze tedy hlavou, ale tloušťka jeho a objem i břich nedovolily tomu. Když se už otec celý tím upachtil, vylez ven a povídá: „To raděj na vojnu půjdu, než bych se tak mučil. Nepolezu a konec. Jak já vím, co udělám: řeknu si nějakému prajskému oficíru, poprosím ho po německu, vždý umím snad německy, aby mě nebrali, a uvidíš, že to dobře dopadne.“ A s tou kuráží jsme všichni lezli z půdy dolů. Najednou se otec ztratil a dlouho se nevracel. My všichni jsme už byli na cestu oblečení a připravené buchty jsme už pořádně probrali. Střelba byla více a více slyšet a jak by ne — u Kostí byla srážka. Najednou přijde otec a povídá: „To jsou ale zvěsty! Právě jsem mluvil s jedním prajským oficírem a on se mi dal do smíchu — nač prý nám neučených vojínů brát, proč bychom to dělali, nás tak mnoho sem poslali, že jich ani tolik nebylo zapotřebí, my tak jako tak vyhrájeme. Tak vám to proto povídám, že nikam do lesů nepůjdeme. Odstrojte se, zůstaneme doma.“ Tak, a naše radost žít v lese se nám najednou zkazila. Všechny jsme se odstrojili a já povídám bratru: „Viš co, půjdeme na Benešov, tam je lágr, uvidíme aspoň mnoho Prajzů.“ Nu a tím jsme se utišili, že přece jen něco uvidíme.

K slovu „bažuláci“.

(Viz článek dr. V. Peči
v prosincovém čísle Zpravodaje ŠS 1967)

Pan dr. Peča poslal čtenářům Zpravodaje k vánocům pěkný oříšek: žádá o výklad slova „bažuláci“. Je to oříšek tak tvrdý, že se sotva komu podaří jej rozlousknout. V žádném jazykovém slovníku se „bažulák“ nevyskytuje, nic o jeho vzniku není zaznamenáno — a tak tu má volně pole fantazie, dohad.

Podle všeho je to slovo utvořené v úzké společnosti studentů, jejichž jazyková tvořivost a vynalézavost v deformování slov byla a je základem studentského slangu. Mnohdy stačí, pronese-li někdo v této společnosti nějaký neotřelý, vtipný výraz charakterizující osobu, věc neb jev a výraz se rázem ujme, a to buď v původní podobě anebo dá popud k rozmanitým přetvořením (ke kmeni se přidá jiná přípona, zamění se některé hlásky, vynajde se zvukově výraznější podoba slova apod.). Z tohoto hlediska se nabízí dohad, že výraz „bažulák“ by mohl mít původ ve francouzském slově „bachelier“ (vyslov bašel-jé), které označuje nejnižší universitní hodnost, bakaláře. Byl by to doklad pro jakousi diferenciaci v tehdejší sobotecké studentské společnosti: místní vysokoškoláci se chtěli humorně odlišit od venkovských, a proto při nějakém kamarádkém škorpení někdo, kdo se vyznal ve francouzštině, udělil venkovským titul pouhých bakalářů. Výraz se ujal, ovšem v podobě silně zdeformované — z „bašel-jé“ se stal „bažulák“. Změny by se daly vysvětlit: původní neznělé š je v přejatých slovech často nahrazováno znělým ž, např. brožura místo brochura (franc. brochure, vysl. broš-ír), manžeta místo manšeta (franc. manchette, vysl. manšet), debužirovat (franc. débaucher, vysl. debošé), lážový (franc. láché, vysl. lášé), žampion (franc. champignon, vysl. šampiňon); přípona -ák je velmi běžná a živá, např. chytrák, lajdák, větrák, Soboták, Václavák atd. — Že se tu stalo základem slovo francouzské, dá se snad odůvodnit tehdejší módním příklonem k francouzštině.

Ještě ke snaze o diferenciaci uvnitř některých kolektivů. Uvedu příklad, který zároveň ukazuje, jak se v určitém společenském okruhu vytvářejí nové významy slov, po jejichž vzniku se potom marně pátrá, jako se teď těžko dohadujeme o vzniku slova „bažulák“. Když se v 30. letech vytvořila v hotelu Pošta za patronace pana stavitele Hortlíka společnost stálých, hlavně prázdninových hostů, došlo k určitému pevnému ustavení této společnosti, které pan stavitel dal — podle organizací řemeslnických — název „společenstvo“. A „společenstvo“ si v jakési studentské recesi zavedlo vnitřní zřízení: v čele bylo představenstvo, tj. předseda, místopředseda, ceremoniář, dále byli řádní členové (údivé) a těm, stejně jako členům předsednictva, příslušel titul „milený“ a nakonec byli pouzí „štipendisté“ (také okamžitý nápad paně stavitelův), k nimž patřili většinou mladí lidé, studenti, protože neměli dost vytrvalosti v zasedáních „mileného společenstva“ anebo náležitě neprojevovali povinnou úctu k „milenému představenstvu“. A tak je možné, že za stejně legračního „třídění duchů“ došlo k vytvoření kategorie „bažuláků“, jako došlo k vytvoření kategorie „štipendistů“.

A ještě dodatek: Někteří „Lhofáci“ protestují proti mání dr. Peči, že i Lhoteckým příslušel název „bažuláci“, a tvrdí, že to slovo označovalo obyvatele obcí za lesem (Markvartice, Rakov atd.) a že se ho užívalo obecně. I tu by byl výklad možný: studentské slangové slovo se mohlo ujmout v širším okruhu, jako se rozšířilo studentské gympl=gymnasium, vízo=vyznamenání, puma, kule = pětka, zemák = zeměpis apod.

Nevím, co tomuto výkladu řeknou pamětníci dr. Peča, prof. Šolc aj., cítím však, že oříšek zůstal nerozlousknutý. A tak jej posílám dál, ať se oň pokusí někdo jiný. S přáním zdaru
V. H.

Snítka k životnímu jubileu

Miroslav Vlach

Český dějepisec doc. PhDr. Karel Kazbunda dožívá se dne 24. ledna 1968 životní osmdesátky. Jičínský rodák, vyrůstající v kultivovaném prostředí rodinném i místním (jeho otec byl profesorem učitelského ústavu a mnohaletým našim okresním školním inspektorem), byl celým svým založením, zájmy i zálibami osobními veden ke studiu humanitních věd. Na filosofické fakultě české university, kde zastihl ještě skvělého organizátora české práce dějepisné prof. Jaroslava Golla, zapsal si studium dějin.

Akademická léta jičínského studenta byla poznamenána kulturní prací v tamní Akademické čtenářské jednotě, jež pro duchovní profil našeho okresního města byla nemalým, veskrze kladným přínosem. Vedle cílevědomě prohloubeného studia odborného a jazykového mladý adept historické vědy věnoval svůj volný čas činnosti společenské a osvětové. Byl jedním z těch, kdož vstupovali do politického života v řadách radikální levice nacionálně uvědomělých českých studentů, ve straně státoprávně pokrokové, jejímž básnickým mluvčím byl Viktor Dyk. Sklony umělecké pak vedly jičínského vysokoškolačka na divadelní prkna dramatické múzy ochotnické zároveň s Vojtou Novákem, potomním významným hercem a režisérem Národního divadla. Ohlasy bohaté společenské a kulturní činnosti akademiků jičínských pociťovali jsme i u nás, v Sobotce. Na příkladu jičínském se naši středoškolační, studující v Jičíně, učili; zde se inspirovali pro vlastní prázdninovou činnost soboteckou. Organizačně, dramaturgicky i reprodukčně. Václav Jirků, hlavně však Josef Tkalců, leč i jiní tu nacházeli svůj vzor pro společenské působení ve svém rodišti. Politické působení jičínského příkladu a vzoru zůstalo však u nás pohříchu nenapodobeno, patrně pro skalní mladočešství sobotekých tatů.

Zvučný hlas Kazbundův, schopný vývoje, a odborně také u pěveckého pedagoga Figara školený, umělecké sklony a zájmy vůbec vyvolaly krátký, leč bolestný mladický zápas mezi vědou a uměním. Vlastně šlo o týž zápas obou předních protagonistů studentské ochotnické scény jičínské. Kdežto u Vojty Nováka zvítězilo divadlo, Karel Kazbunda odolal svodům dráhy operního pěvce a cele se oddal vědě.

Studium na vysoké škole končilo. Již téma disertační práce „Zahraniční politika Rakouska před válkou francouzsko-pruskou [otázka alianční]“ dává nahlédnout, do které doby a oblasti budoucí vědec soustředí asi svou hlavní pozornost. Po úspěšném rigorosu o promoci 7. 12. 1912 přijímá doktorský diplom. To již ve stejnojmenném jednoročním dobrovolníka českobudějovického pěšího pluku, frekventanta důstojnické školy.

V časném podzimu r. 1913 končil Kazbundův vojenský rok. Čekání dvou tří let na místo bylo v té době obvyklou trapnou daní absolvovaných českých historiků.

Zatím však na konci července a v průběhu srpna 1914 evropská krize vrcholila, až se rozšířila ve zhoubný válečný požár světový. Mobilizační vyhláška byla pro dr. Kazbundu rozkazem k nástupu vojenské služby v hodnosti důstojníka v záloze. Odjel s plukem na východní frontu. Jaký byl myšlenkový svět tehdejších mladých českých inteligentů, oblíbených do nelákavých vojenských kabátů, věrojatně vylíčil Fráňa Šrámek ve vstupní povídce Zasnoucího vojáka.

Teprve od prosince 1916 byl službou přidělen k vojenskému velitelství Vídeň. Sídlní město, nehlubší zázemí, pohodlná služba v bezpečí, většina večerů pro sebe, to vše znamenalo současně návrat k vědě. Důstojnická uniforma, přidělení k vysokému velitelství napomáhají k snadnějšímu otvírání dveří knihoven, vědeckých institucí, archivů, a umožňují styky s vídeňskými historiky a archiváři.

V podunajské metropoli zastihl mladého českého historika a důstojníka v záloze převrat. Politická orientace je snadná: převratem v r. 1918 se uskutečnil nejmolejší politický sen studentského mládí. Je však třeba správně se orientovat i odborně, vědecky. Mladý historik ví, že po delimitaci politické musí následovat delimitace hmotná a sem že patří též rozlučka spisového materiálu. Naskytá se jedinečná příležitost, aby důležité státní spisy, namnoze historicky objevené ceny, byly vráceny tam, kde vznikly či kam patří. Kazbunda se stává členem vídeňského Tusarova zastupitelského úřadu, který za ČSR při-

pravuje a uskutečňuje administrativní a hmotnou rozlučku s Vídní. Ovšem i v oblasti spisové. Již od zahájení příprav k mírové smlouvě s Rakouskem bylo třeba jednat rychle i rozvážně s odborným cílevědomým zaměřením. Pokud šlo o rozlučku spisovou, byl úspěch či neúspěch založen na jakostní průpravě vědeckohistorické a pak i na bezpečné znalosti vídeňských institucí, poměrů, osobností. Bylo třeba neustálých dvoustranných i vícestranných jednání, stálého těsného styku s Prahou. Příprava složitých jednání diplomatických, právních a organizačních vyžadovala pílí, bystrý postřeh, přehled, odbornou erudici, stálé studium. Historik doc. dr. Josef Matoušek, okupanty popravený se studenty 17. 11. 1939, neváhal ocenit, že do otázek rozlučkových přispěl Kazbunda způsobem vynikajícím.

Vlastnímu bádání historickému mohly být za těchto okolností věnovány pouze večery a dny služebního volna. V nesčetných hodinách houževnaté, trpělivé činnosti, jen tu a tam osvěžované návštěvou divadla či koncertu, které i ve Vídní popřevratové a inflační si zachovaly vysokou uměleckou úroveň, rostla Kazbundovi pod rukama bada-telská kořist z fondů, které nebylo lze získat pro suverenní stát náš a které zůstaly ve Vídní.

Vědecko-diplomatická úspěšná činnost vídeňská přivedla dr. Kazbundu po splnění úkolů rozlučkových do archivu našeho ministerstva zahraničních věcí; tam svou kariéru skončil jako šéf archivu v hodnosti ministerského rady. Za okupace bylo ministerstvo dočasně zlikvidováno; přednostu jeho archivu byl přidělen do největšího našeho archivního pracoviště, do tehdejšího archivu ministerstva vnitra, kde se mohl podrobně obeznámit s bohatými jeho fondy. Okupační nacistický politický a kulturní útlak zdolával jičínský docent pilnou prací na syntéze osobnosti a doby Karla Havlíčka v rozsáhlé monografii jeho osobnosti věnované. Na ní pokračoval i po osvobození v r. 1945, třebaže pracovní těžistiť muselo být přeneseno hlavně na znovuvybudování rozvráceného archivu ministerstva zahraničí a nemálo času zabíral i učitelství úvazek na fakultě.

Souběžně s činností odborní archivní rozvíjela se Kazbundova činnost vědecko-historická. Do převratu v roce 1918 byly spisy státních archivů rakouských přístupny pro dějepisné bádání toliko do r. 1848. Závažně Kazbundovy statě, pracované na nepoužitých do té doby dokumentech vídeňských, byly otištěny od r. 1921 hlavně v Českém časopise historickém; v tom roce byly zahájeny obsažnou studií „Pokusy rakouské vlády o české vyrovnání“. První juvenilní práci knižní byla v r. 1924 „Pouť Čechů do Moskvy a rakouská diplomacie“, v níž, kromě jiného, nad každou pochybnost potvrzena odporná činnost Sabina v prospěch policie. Pozoruhodná pojednání Kazbundova vedla k docentuře na filosofické fakultě Karlovy university pro obor novějších dějin českých. Spisem habilitačním bylo v jubilejním roce 1928 „České hnutí roku 1848“.

Rozsah našeho listu brání, abychom vědeckému dílu jubilantovu věnovali místo, které mu patří. Připomeňme jen povšechně, že autor vidí a řeší historické problémy v celé jejich šíři; nejen z hledisek vývoje politického, nýbrž i hospodářského, sociálního a kulturního. Podle odborného zaměření vypočítáme aspoň heslovitě obory, jichž se týkají.

Z oblastí organizace vědecké práce jsou to početné statě o fondech vídeňských archivů a o jejich využití pro české dějepisectví. Na závažnost těchto archivů pro naši historickou vědu upozornil též o I. sjezdu čs. historiků v r. 1939 v Praze referátem „Vídeňský historický výzkum“. Rukopisů a historických pramenů se dotýkají kritické referáty, např. o Kempenových denících z let 1848 až 1859 anebo o vzpomínkách Tschabuschniggových. Z oboru dějin hospodářských buď připomenuto aspoň kritické zhodnocení děl historiků Mendla, Stloukala a Klepla o naší Průmyslové jednotě. K dějinám školství Kazbunda přispěl statí o minulosti jičínského gymnasia, zejména však trojsvazkovým dílem „Stolice dějin“, jehož svazek závěrečný vyjde v jubilejním roce autorově. V širokém toku vývojovém líčí autor na postavách universitních profesorů-historiků osudy výuky dějepisu na naší pražské universitě do r. 1918. Nestor našich dějepisců vyslovil se o tomto díle, že jím autor prokázal velkou službu universitě a vědě. Dvě jiné obsáhlé práce Kaz-

bundovy týkají se dvou osobností, které patří jak dějinám politickým, tak literárním. Četné studie havlíčkovské ukázaly se být jen přípravou k dvoudílné monografii, věnované této z největších postav našeho obrození. Ony s polemikou s dr. Václavem Čejchanem z r. 1938 o Havlíčkově revolucionářství dávají aspoň tušit, jak autor k nemalému svému úkolu přistupoval, jak Havlíčka viděl a co nového o něm ve svém díle přináší. Trudnému pak divadelnímu putování Tylova po českých městech v bachovské éře je věnována práce druhá. Obě díla jsou bohužel jen v rukopise ke škodě české veřejnosti a našeho dějepisu obzvláště.

Politické dějiny české v práci Kazbundově jsou vymezeny letopočty 1848 až 1913. Době revoluční a novoabsolutismu do r. 1859, kromě zmíněných dvou děl stěžejních, patří práce věnované Windischgraetzovi a Bachovi, z českých osobností pak pobytu Riegrova v cizině v letech 1848—1850. Doby ústavnosti od r. 1859 do vyrovnání s Uhry v r. 1867 se týkají studie o národním programu českém v r. 1860, o zápase o český politický list na počátku let šedesátých, o otázce české korunovace císaře Františka Josefa I., o české politice na počátku éry Belcrediho, o dubnovém sněmu českém v r. 1867 a zaznamenaná již knižní Pouť Čechů do Moskvy, český to protest proti vyrovnání s Uherskem z podia mezinárodního. Mladším obdobím ústavní od r. 1868 do první světové války se obírají pojednání o dvou memorandech Riegrových, o pokusech rakouské vlády o české vyrovnání, zvláště pak obsáhlá studie pod názvem „Krise české politiky a vídeňská jednání o tzv. punktace r. 1890“, jež zasloužila knižního vydání.

Tribunou Kazbundových studií bývala, kromě ČČH, Zahraněční politika, Časopis archivní školy; příležitostně

jeho články přinášely různé časopisy jiné, ony, o něž mohla mít zájem veřejnost mezinárodní, nejčastěji Prager Presse.

S jubilantovou činností vědeckou šla ruku v ruce činnost učitelská, a to jak v Archivní škole, tak zejména na filosofické fakultě university Karlovy, kde přednášel novodobé české dějiny se zvláštním zřetelem na dobu 1848 až 1918. Docentova čtení přinášela posluchačům přebohaté poučení faktografické, důkladně seznamující s výsledky vzpomínutých studií vídeňských. Jeho přednášky byly provázeny bystrými komentáři vysvětlujícími i kritickými, příležitostnými portréty osobností, jakož i pečlivými analýzami jednotlivých významných událostí historických či epoch a etap vývojových. Příkladem byla Kazbundova pomoc studentům při pracích písemných, ať školních nebo při vstupu do vlastní práce dějepisné. Autor sám s vděčností vzpomíná, že to bylo v prvé řadě poučení, jehož se mu dostalo v kolegiích tohoto českého historika, které umožnilo, aby se pokusil o zpracování některých zajímavých témat soboteckých, týkajících se 19. a začátku 20. století.

Ze soboteckých osobností zajímá doc. dr. Kazbundu rozporná a tragická osobnost Václava Šolce a školní působení řídicího učitele Antonína Sakaře. Syn soboteckého rodáka archiváře Františka Dvorského, Vladimír, byl po léta dobrým jeho druhem v ministerstvu. Oddechovým oblíbeným autorem je mu K. V. Raís, na učitelském ústavu kdysi žák jeho otce. Jičínský vědec se zalíbením sleduje kulturní činnost v našem městě ze stránek ZŠS a má upřímný zájem o naše osudy.

Z úcty k cennému a rozsáhlému historickému dílu doc. PhDr. Karla Kazbundy posíláme k životnímu jeho jubileu pozdravnou kytičku také od nás, ze Sobotky.

TŘI VÝROČÍ

Zajímavý dopis F. X. Šaldy

Loňského roku jsme vzpomínali 100. výročí narození a 30. výročí úmrtí literárního kritika F. X. Šaldy. V písemné pozůstalosti Sdružení studujících soboteckých, která je uložena v soboteckém archivu, je i zajímavý dopis Šaldův. Když totiž Sdružení chystalo k 50. narozeninám Fráni Šrámka sborníček, který pak skutečně vyšel pod názvem Knižka o Šrámkovi r. 1927, obrátilo se na tehdejší přední osobnosti českého kulturního života, aby do sborníčku přispěly. Vyzván byl samozřejmě i F. X. Šalda, třebaže byl znám jeho kritický vztah k některým Šrámkovým dílům.

Odpověď na výzvu otiskujeme doslova:

V Polici nad Metují, 21. VIII. 1925

Vážený pane,

jsem již ve věku, kdy člověk nepřijímá ke své práci podnětů z vnějška, nýbrž tvoří jen z náповědí nebo imperativů svého nitra. Úkol, který na mne skládáte, byl by mi obtížnější, než se Vám zdá, než dovedete posoudit. Proto promiňte, že odřikám. Takovou studii o Šrámkovi dovede Vám napsat některý kritik nebo literární historik z professe a i lidem se bude více líbiti než by se líbila, kdyby byla ode mne.

Jsem s upřímným pozdravem

Váš F. X. Šalda

A tak v Knižce o Šrámkovi najdeme příspěvky bratří Čapků, Jiřího Mahena, Marie Majerové, Ivana Olbrácha, J. B. Foestera, Zdeňka Štěpánka, Jaroslava Vojty, Alberta Pražáka a mnoha jiných; příspěvek F. X. Šaldy však chybí.

Karol Bílek

125. výročí narození

PROF. DR. BOHUSLAVA RAÝMANA

Dne 7. XII. 1852 se narodil v Sobotce vynikající český chemik Bohuslav Raýman. Po vystudování gymnasia v Mladé Boleslavi studoval chemii na Českém vysokém učení technickém v Praze a později na universitě v Bonnu u vynikajícího učenice F. A. Kekule. Pak odešel do Paříže, kde pracoval v laboratoři zakladatele moderní chemie A. Wurtze a konečně jako asistent prof. Friedela.

Po návratu do Prahy získal doktorát a v r. 1877 se stal docentem organické chemie na české technice a asistentem prof. Vojtěcha Šafaříka. V r. 1890 se stal mimořádným a r. 1897 řádným profesorem chemie. Jeho vědecká a badatelská činnost se týkala hlavně sloučenin aromatických a cukrů, později se zabýval také anorganickou chemií i technickou praxí. Vedle četných pojednání, uveřejněných ve Věstnících České akademie věd a umění a Královské české společnosti nauk a v různých odborných časopisech domácích i zahraničních vydal učebnice chemie pro vysoké školy i samostatné publikace.

S prof. dr. Fr. Marešem založil a později sám redigoval časopis „Živu“ a „Chemické listy“.

Prof. dr. Bohuslav Raýman zemřel dne 22. XII. 1910 v Praze. PhMr. Zdenka Bouzová

Ferdinand Mačenka

Právě na Nový rok 1968 uplynulo 30 let od smrti mého otce Ferdinanda Mačenky. Míloval své rodné město Sobotku nevýslovně a tuto lásku vštípil i mně. Už jako dítě jsem znala z vyprávění to milé městečko s krásným okolím a několikrát jsme si tam zajeli. I vloni jsem tam byla se svým synem a vzpomínali jsme s pohnutím...

Můj otec pocházel z muzikantské rodiny a hudbě zůstal věren až do konce svého života. Byl to velmi dobrý člověk, jemnocitný, ohleduplný a vzdělaný. Vystudoval učitelský ústav v Jičíně a dlouho učil na malých školách Mladoboleslavska — v Mladé, Rejšvicích, Struhách, Strenicích, Dolním Cetně a nejdéle v Hřivně, odkud byl po vzniku naší republiky povolán za zemského školního inspektora do Bratislavy, aby pomáhal budovat slovenské školství.

V Hřivně učil od r. 1908. Ještě dnes nese tato malá obec stopy jeho bohaté činnosti. Pomáhal každému, zdarma učil hudbě chudé děti, pracoval ve škole i mimo školu. Několika nadaným nemajetným dětem přispíval ze svých skromných financí na další studia. Škole zanechal krásný kabinet, který naplnil sbírkami ze svých cest. Zřídil tam též pěknou knihovnu pro děti i pro dospělé.

Na Slovensku působil 12 let. Měli ho v úctě všichni učitelé i jeho spolupracovníci. Jeden z nich dobře vystihl jeho povahu při loučení v krematoriu. Řekl mj.: „Vaše nařízení nebyly rozkazy, nýbrž vždy jen přání.“

Otec rád cestoval. Ještě jako mladík byl několikrát na Kavkaze, kde jeho otec žil jako kapelník dlouhá léta. Dále navštívil Alpy, Německo, Itálii a severské země. Svě dojmy z cest dovedl vtípně popsat v mnoha vzpomínkách a fejetonech. I ve své knížce pro děti „Muzikanti“ píše o soboteckých muzikantech, jak se vydali do světa.

Sobotka byla vždy na prvním místě jeho lásky a vzpomínek. Ještě jako penzista dojížděl z Neratovic na schůzky soboteckých rodáků do Prahy. Když jsem přijížděla z dálky domů, nadšeně mi vyprávěl, s kým se tam setkává a jaká je náplň schůzek. Často jejich program obohacoval svými humornými soboteckými vzpomínkami, kterých znal velmi mnoho a z nichž některé také uveřejnil v tisku. Byl však už tehdy vážně nemocen leukémií. Šel na venkov s důvěrou, že se mu vrátí zdraví. Pěstoval květiny a měl jich plnou zahrádku. Čtyři roky tak žil po návratu z Bratislavy...

Můj otec mi byl po celý život příkladem. Byl to vzácný člověk se zlatým srdcem. Jak by ne: vždyť to byl sobotecký rodák.

P. S. Sobotecký rodák Ferdinand Mačenka st., můj dědeček, žil delší dobu na Kavkaze jako carský kapelník. Tam také vydal kolem roku 1900 houslovou školu. Nyní žije v Moskvě můj syn doc. dr. Jaromír Kolář CSc a pracuje tam v sekretariátu Rady vzájemné hospodářské pomoci. V době dovolené navštívil Kavkaz a tam se náhodou od sovětského spolupracovníka dozvěděl, že se tam děti učí hře na housle podle školy, kterou vydal nějaký Čech, žijící kdysi na Kavkaze. Syn se tázal po jménu autora a odpověď zněla: „Mačenka“. Rus pak byl velmi překvapen, když syn se mu představil jako pravnuček tohoto českého hudebníka.

Milada Kolářová-Mačenková

LITERÁRNÍ ZE SOBOTECKA

- Obsáhlou studii Bl. Calábkové Poznámky ke Šrámkově dramatisaci najdeme v Amatérské scéně č. 11/67. Ve stejném čísle také hodnotí Iva Majdanová vystoupení RSSD na letošní Šrámkově Sobotce.
- V hezkém fejetonu v Práci 19. XII. píše K. Sedláček o svém hledání Aničky posedlé ze Šrámkova Stříbrného větru.
- Text a melodie písničky Zd. Marata a Zd. Borovce Stříbrný vítr uveřejnil časopis Československý rozhlas č. 47/67.
- Recenzent ostravské Nové svobody srovnává 10. XI. při hodnocení filmu Pět holek na krku Šrámkův pohled na mládí s pohledem režiséra Evalda Schorma.
- O úspěchu Kohoutova nastudování Měsíce nad řekou v Tübingen (NSR) se zmiňují Divadelní noviny 25. X., bratislavská Práce 14. XI. a Kulturní život 20. X.
- Podle zprávy Rudého práva z 25. XI. se na vědecké konferenci filosofické fakulty KU v Praze hovořilo i o vztahu Fr. Šrámka k VŘSR.
- Impuls č. 9/67 dokumentuje vztah českých spisovatelů k SSSR i ukázkami z tvorby Fráni Šrámka.
- Nová Praha č. 24/67 a Svět v obrazech 25. XI. přináší lepší fotografii pamětní desky Fráni Šrámka, odhalené v Praze na Smíchově koncem minulého roku.
- O Haně Pazeltové a její skladbě Měsíc nad řekou píše Obrana lidu 11. XI.
- 80 let šrámkovského badatele Boh. Polana připomínají mj. Literární noviny č. 45/67, Květy č. 46/67, Práce 18. XI., plzeňská Pravda 19. XI. atd.
- Vztah Fráni Šrámka k Vinohradskému divadlu připomněly četné články, publikované k 60. výročí vzniku této scény, např. Květy č. 45 a 47/67, Divadelní noviny 22. XI., Mladý svět č. 49/67, Práce 24. XI., Rudé právo, Mladá fronta a Pravda 26. XI. a jiné.
- O vztahu Franty Sauera ke Šrámkovi se dočteme v Květech č. 49/67.
- Věstník ŽNO č. 11/67 recenzuje vzpomínkovou knihu Maxe Broda a připomíná nedožití 80. narozeniny básníka O. Picka, překladatele Šrámkových děl do němčiny.
- Předvánoční rozjímání Mladé fronty 17. XII. je uvedeno verši Fráni Šrámka, jeho báseň Prosinec otiskly Jihočeská pravda 13. XII. a Čs. televize 18. XII.
- Literární soutěž Šrámkovy Sobotky připomíná Lidová demokracie 8. XI. a Literární noviny č. 51-52/67.
- Z našeho Zpravodaje čerpají články Svobodného slova 10. XI. a Pochodně 21. XII. a 9. XII.
- O vystoupeních Recitačního studia Šrámkova domu v televizi najdeme zprávy v Učitelských novinách č. 50/67, v Pochodně 23.-24. XII. a v Práci 18. XII; Rudé právo 24. XII. hodnotí nastudování Komédie o hvězdě v Realistickém divadle a Lidová demokracie 21. XII. a Mladá fronta 24. XII. přináší ukázky z této lidové hry.
- O uvedení Malého prince našim Studiem píše Pochodeň 8. a 21. XII.
- Učitelské noviny č. 48/67 oznamují, že na příští Šrámkově Sobotce bude probíhat recitační soutěž studentů pedagogických fakult.
- Rudé právo 28. XII. oznamuje, že v Písku vydali novou edici Šrámkových píseckých básní, doplněnou dalšími články.

- Pelhřimovský Nástup oznamuje 16. XI., že ochotníci ve Vyklanticích chystají Šrámkovo Léto.
- Kulturní tvorba č. 50/67 přináší výsledky umělecké soutěže k 50. výročí VŘSR a píše o pracích Josefa Melče a Františka Křeliny.

Nejkrásnější květy

Foto: MUDr. M. Tomášek

nám dávají kaktusy, exotické rostliny, které však také můžeme velice dobře pěstovat u nás v domácnostech, aniž bychom si pořizovali nákladný skleník. Stačí k tomu slunné okno a přes zimu teplo pokoje nebo kuchyně.

Nejrozšířenější snad vůbec jsou listnaté, které kvetou velkými bílými, růžovými nebo červenými květy, dále pak tzv. vánoční a Echinopsisy (naš obrázek), na jejichž květy si však musíme několik let počkat. Tyto tři druhy se u nás hodně pěstují, ve městech i na venkově. Vyžadují celkem malou péči a odměňují se nám překrásnými květy. Jinak je ale kaktusů mnoho tisíc druhů a jejich pěstění se věnuje mnoho jedinců i zájmových kroužků.

I u nás v Sobotce je zájem o kaktusy, zvláště mezi školní mládeží. Několik rostlinek za oknem bývá obvykle počátkem záliby, která tak hned nepomine. Do tajů pěstování, rozmnožování, roubování a šlechtění kaktusů zavěští každého dobře psaná kniha „Kaktusy“ od autorského kolektivu Pažout-Valníček-Šubík a několik rad pro začátek ochotně podá i pisatel těchto řádků.

Dr. Alois Kafka

- O souborné výstavě obrazů Jana Špály v Chebu referují Zemědělské noviny 22. XII. a Rudé právo dne 14. XII.
- Receptní výstavy plastik Marty Taberyové v Sobotce otiskla v Pochodni 3. XI. prof. N. Melniková-Papoušková.
- Osmistránkovou reportáž o své indlánské expedici, doplněnou dvěma stranami fotografií, otiskl dr. Václav Šolc v časopise Reportér č. 18/67.
- Svobodné slovo 7. XII. informuje o opravách Braunových soch na Kuksu, na nichž se podílí i akad. sochař Václav Hlavatý.
- V Rudém právu 3. XII. vyšla povídka Mileny Kovářové Západ slunce.
- V Listech Památníku Petra Bezruče č. 6—7 píše Jaroslav Šulc o Emilu Dvořákově.
- V Pochodni 15. XII. připomíná K. Bílek letošní 60. výročí úmrtí Františka Dvorského.
- Nové recenze Jaroslava Šimůnka otiskla Mladá fronta 10. XI. a 22. XII.
- Ve Věstníku ústředního ústavu geologického č. 5/67 vyšla studie dr. K. Samšínáka o novém druhu pravěkých mravenců.
- V článku Příspěvek k faunistice čolka horského v Čechách v Živě, roč. 15, str. 224, píše Z. Roček o jeho rozšíření v Českém ráji.
- Nový druh roztoče z rodu Acotyledon popsal ze Sobotky (dutina vrby u Brixovy louky) V. Rupeš ve Věstníku čs. společnosti zoologické, roč. 31, 1967, str. 250—259.
- Svobodné slovo 23. XII. píše o chystaném skansenu Českého ráje ve Vesci.
- V Pochodni 30.—31. XII. najdeme fotografii ing. Josefa Jindry v článku o turnovských výzkumnících v oboru monokrystalů.
- Článek o Kostí uveřejnilo Rudé právo 23. XII.
- Drobné zprávy v Pochodni informují o výstavbě prodejny Jednoty na Samšíně (2. XI.), o schůzi kulturních pracovníků v Libošovicích a mladějovském kinu (6. XI.), o sobotecké Frutě (10. XI.), o skansenu na Kostí a počtu obyvatel Sobotky od roku 1847 (18. XI.), o soboteckých výstavách (6. XI. a 5. XII.), najdeme zde i fotografie Kostí (25. XI.) a Semtinské lípy (18. XI.).
- Zpravodaj ONV Jičín XI.—XII. uveřejňuje foto sobotecké svatební síně a píše o životě Sobotky, Rovně, Samšiny, Libošovic a Podkosti.
- Život Budovcovy župy č. 12/67 přináší článek ing. V. Truhláře o Zvíkově, J. Paulus informuje o sedění paní maminek V. župy Baráčníků v Sobotce, A. Havel píše o bakovském řezbáři Paříkovi a jeho loupežníku Babinském, najdeme zde básničku o Kostí atd.
- V Domousnickém zpravodaji č. 15/67 je pokračování soupisu pomístních jmen z okolí Domousnic a rekapitulace práce za rok 1967 v této obci.
- Bousovák č. 11/67 přináší báseň J. Kozáka Bodlák, článek J. Folprechta Bousov v současnosti i historii, zprávy o škole, sportu atd. Ve 12. čísle najdeme přehled o práci MNV Dolní Bousov v roce 1967, báseň J. Kozáka Vánoční, článek o návštěvě Angličanů v Dolním Bousově před 20 lety atd.
- **Městský národní výbor v Písku** vydal péčí Antonína Rybáka k 90. výročí narození a k 15. výročí úmrtí Fráni Šrámka čistě vypracovanou publikaci „Ze Šrámkova Písku“. Kromě Šrámkových básní „Sem vzpomínko věrná“, „Vzpomínka na Písek“ a „Písecká“ je tu faksimile básníkovy dopisu z 19. 6. 1942, adresovaného tehdejšímu řediteli píseckého gymnasia Josefu Kotalíkovi. Dále tu jsou uveřejněny významné články, osvětlující vztah Fráni Šrámka k Písku a města Písku k Fráňovi Šrámkovi: stať Jos. Kotalíka „Náš Fráňa Šrámek“, V. Kršky „V Podskalí“, Ant. Rybáka „Šrámkův dům U koulí“, J. Rybáka „Kvetou tu růže“, Jaroslava Šindeláře „Šrámkův Písek dnes“. Ze všech příspěvků je patrná hrdoť na to, že se město Písek skrze Šrámka a jiné své příslušníky (Heyduk, Sova, R. Weiner, Aug. Sedláček, O. Ševčík, V. Krška, Jiří Srnka) zapsalo do kulturních dějin kraje a národa. Vnější výrazem úcty k této tradici je nákladná restaurace památného domu „U koulí“. Brožura, která je vyzdobena kresbami Jos. Rybáka a výmluvnými fotografiemi Marie Šechtlové (známe ji i ze souboru uměleckých fotografií „Sobotka“), je pěkným příspěvkem k Šrámkovu loňskému dvojímu výročí. Náklad je 3000 výtisků. — V. H.
- **Vladimír Holub: Výpovědi.** Písemné záznamy z náčrtníku. Příležitostný bibliofilský tisk O. Teinitzerové. Jindřichův Hradec 1967. Vyšlo k pětapadesátinám Vlad. Holuba, jehož samorosty a asambláže známe z výstavy

loňské Šrámkovy Sobotky. Na str. 1 je lapidární záznam: „Špála — ó ten mod-R-oslužebník!!!“

● **Dr. Josef Beneš: Ač zemřeli, ještě mluví** (Česká katolická charita 1964, 449 str.). Bývalý profesor jičínského gymnasia a vydavatel časopisu Český ráj podává v této knize životopisy nejvýznamnějších vlasteneckých katolických kněží od Bohuslava Balbína až po Jindřicha Šimona Baara. Z našich krajanů jsou samostatně medailonky věnovány turnovskému Václavu Fortunátu Durychovi, novopackému Františku Faustinu Procházkovi, mladoboleslavskému Vincenci Zahradníkovi, sýkořickému Františku Náhlovskému a také „libušskému jemnostpánu“ Antonínu Markovi a soboteckému děkanovi Františku Matějoviči Vetešníkovi. Kromě životopisů tu najdeme zhodnocení jejich hlavních literárních prací a také jejich portréty, které kreslil Pavel Lisý.

● **Vladimír Kaňka: Bibliografie periodického tisku Severočeského kraje 1945—1963** (Severočeské museum Liberec 1966, 77 str.). Národní knihovna v Praze za pomoci široké odborné veřejnosti pracuje na záslužném díle — soupisu našich novin a časopisů po roce 1945. Není to práce samoúčelná, znalost časopiseckých materiálů má velký význam pro poznání novějších dějin, kulturních poměrů, vývoje závodů a zemědělství atd. A prvním stupněm jejich studia je právě jejich soupis. Bylo by nanejvýš potřebné, kdyby vyšel tiskem i pro ostatní kraje. Je to práce nemalá, vždyť jen pro Severočeský kraj je v uvedeném období podchyceno 537 titulů — a to jistě nejsou všechny.

● **Východočeský kraj v tisku.** Publikace, články a stať z roku 1966. Sestavila ing. L. Vlčková. Státní vědecká knihovna Hradec Králové 1967, 185 str. Tato pravidelná publikace vychází letos v rozšířené podobě — kromě záznamů z celostátního a krajského tisku jsou zde poprvé rozepsány i nejdůležitější články z okresních a místních novin. A tak zde nacházíme i výběr z článků jičínského Předvoje a našeho Zpravodaje z roku 1966. Celkem je podchyceno 1444 záznamů a publikace je doplněna rejstříkem osobním, místním a jmenným.

● **Alřed Koblre: Bibliografie botanické literatury východních Čech.** Pardubice, 1967. Snahy o bibliografické přehledy je nutné vítat. Tak i nově vyšlý seznam botanické literatury je velmi významný pro další botanický průzkum Východočeského kraje, protože zachycuje 2328 titulů botanických prací. Škoda, že knížka jako první v našem kraji trpí řadou drobných nedostatků, které možno charakterizovat spíše jako nedostatek praxe. Jak vyplývá z úvodu, neuvědomil si autor, že sestavuje bibliografii určitého územního celku, nikoliv tedy botanické dílo. To se pak projevuje tím, že práce je rozšířena o citace, týkající se někdy i dosti vzdáleného okolí našeho kraje, a to nejen Čech, ale i Polska a Německa. Tyto práce nemají konkrétní vztah k území kraje a nadto jsou zřejmě vybrány jen namátkově nebo náhodně. Základem bibliografie je samozřejmě bibliografický údaj, který musí být zpracován naprosto přesně. Název článku je nutno uvést doslovně a způsob citace jednotně. Zpracovatel musí vědět, co která práce obsahuje, aby mohl vypracovat spolehlivý rejstřík (nomenklatorický rejstřík, který je vlastně rejstříkem taxonů, je v té podobě, v jaké je v knížce obsažen, prakticky nepoužitelný pro neúplnost, rejstřík místní má četné omyly v číslech). Také seznamy literatury na konci větších prací lze využít. Je nutné si ujasnit směrniče pro citování například literatury turistické, z historie přírodních věd a jiných oborů. Pak není možné, aby se do seznamu dostaly práce, které mají s oborem jen málo společného (v citaci 1709 například jen vavřín, kterým byla ověněna podobizna chemika). Pokud jde o vlastní zpracování, zdá se, že střed kraje je na tom lépe, než okrajové oblasti. Městský archiv v Sobotce má v záznamu více jak šedesát botanických prací o Sobotecku, které v recenzované Bibliografii chybějí.

Sobotecká všehochuť

● **Jedno hezké odpoledne.** MV ČSŽ v Sobotce v rámci oslav 50. výročí VRSR 12. XI. pozval na besedu národní umělkyni Jarmilu Glazarovou, aby se s námi rozdělila o své dojmy z návštěvy v Azerbejdžanu. — Byly to opravdu kouzelné dvě hodiny — zdálo se, jako by to byl zeměpis, literatura a občanská výchova spojená dohromady milými slovy našeho hosta. Každý z nás se dal unášet krásnou a čistou řečí, případnou gestikulací a svižným humorem Jarmily Glazarové do těch vzdálených

a přitom tak blízkých krajů, až se nám zdálo, že vidíme města, hory, moře, že slyšíme zpívat a že sedíme v družné zábavě u bohatě prostřeného stolu s milými přáteli. A toto kouzlo dokázala skromná, prostá, milá a srdečná Jarmila Glazarová. I naši hosté — tříčlenná delegace OV ČSŽ z Martina, která tento den poznávala krásy Sobotce, byla nadšena. Myslím, že toto odpoledne zůstane dlouho v paměti všech přítomných a že takovou cestou se dá nejlépe poznávat SSSR a jeho lidé a prohlubovat přátelství mezi všemi Slovany. D. Bílková-Kyzivátová

● **Oslavy Měsíce přátelství** vyvrcholily v Sobotce dne 13. prosince 1967, kdy jsme u nás opět uvítali mužský sbor Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého. V programu se střídala díla klasická i moderní, zněly sbory skladatelů českých, sovětských i jiných a nadšené obecenstvo si vynutilo přídavek.

● **Místní skupina Československého červeného kříže Sobotka - Jih** (obvod MUDRA Tomáška) uspořádala výroční členskou schůzi 6. prosince 1967 v hotelu „Beseda“. Ve vkusně upraveném jídelním sále se sešlo hodně členů i dost hostů z místních organizací a závodů. Byl přítomen i zástupce OV ČSČK Jičín tajemník Smolař, který hodnotil práci skupiny a předal čestné odměny (modré stužky) s. Havránkové a Nazarevičové. MUDr. Tomášek obohatil schůzi odbornou přednáškou a odpověděl na dotazy přítomných. Rovněž kulturní vložka, připravená s. učitelkou Dlabovou, se všem líbila. Po schůzi se všichni přítomní pobavili a společně si zazpívali několik národních písní, které zahrál na chromatickou harmoniku s. Janků. J. S.

● **Místní skupina ČSČK Sobotka - Sever** (obvod MUDRA Kafky) ukončil svou celoroční činnost výroční schůzí, konanou v hotelu Beseda 4. prosince 1967. Účast členstva i hostů byla velmi pěkná a k dobré náladě přispělo i hezké prostředí. V kulturní vložce vzpomněla vzdělavatelka Ludmila Vogelová 100. výročí narození M. Curie-Sklodovské. Zajímavá byla také přednáška dr. Kafky o nepracovních úrazech. Vedením skupiny v příštím roce byla opět pověřena Františka Tichá.

● **Ze života obce Baráčníků v Sobotce:** 12. XI. 1967 zavítaly do Sobotky panímaminky z celé V. župy Baráčníků, aby zde uskutečnily své sedění a pozdravily se se soboteckou panímaminkou tetou Bůvou, která je již delší dobu nemocná. Za přítomnosti četných soboteckých Baráčníků a župního rychtáře Jana Šimůnka se sedění konalo v hotelu Pošta. Po sedění navštívili besedu se spisovatelkou Jarmilou Glazarovou. — Na Poště se také konalo výroční valné sedění soboteckých Baráčníků dne 3. XII. za přítomnosti více než sta členů a hostů. Po zhodnocení práce a vytyčení dalších úkolů byli do čela obce znovu zvoleni ing. V. Truhlář, St. Mrskoš a J. Honc. Za nepřítomného souseda rychtáře ing. V. Truhláře (byl na služební cestě v Itálii a SSSR) řídil sedění vzorným způsobem místorychtář Zdeněk Pohnán. K. B.

● **Místní výbor Čs. svazu žen v Sobotce** se ujal pořádání kursu tance a společenské výchovy, aby nebyla porušena tradice této pro mládež užitečné i zábavné složky výchovy. Celý kurs se tentokrát koná v sále sokolovny, kde je víc než dost místa pro každý druh tance. Vyučuje již po několik let úspěšně taneční mistr Karel Novotný z Jičína. Hudbu vede sobotecký kapelník Josef Janků. Všichni účastníci kursu jsou snad spokojeni. Také se pobavili v Praze v sále „Lucerny“, kam byl uspořádán zájezd 25. listopadu 1967. I „Mikulášská“ 9. XII. se povedla. Zakončení tanečních bylo jako obvykle „věnečkem“ opět v sále sokolovny 20. ledna v 19 hodin. — Mnoho úspěchů, divenky a chlapi, ať máte jen ty nejlepší vzpomínky. Jindra Slavíková

● **V předvánoční televizi** si Sobotáci přišli na své. Kromě dvou vystoupení Recitačního studia Šrámkova domu jsme viděli televizní film režiséra V. Hudečka „Taras Bulba“, který byl částečně natáčen v loňském roce na hradě Kosti.

● **Filmový režisér Václav Krška** byl 22. XII. 1967 jmenován zasloužilým umělcem. Jako písecký rodák má blízký vztah k tvorbě Fráni Šrámka — a proto mohly vzniknout jeho citlivé přepisy Šrámkových děl: celovečerní filmy Měsíc nad řekou a Stříbrný vítr a televizní film Odcházení s podzimem (podle povídky Oklamal). Blahopřejeme k vyznamenání a těšíme se na další filmy.

● **Hudební skladatel prof. dr. Josef Plavec** právě dokončil písňový cyklus „Sobotecký triptych“, inspirovaný dvojí návštěvou Sobotky a památkou básníka Fráni Šrámka. Podle skladatelova přání k prvnímu provedení hudebního díla, které je komponováno na text Jana Boudyše a je nevšední poctou našemu městu, dojde letos o XII. Šrámkově Sobotce.

● **Náchodská divadelní scéna** uvedla 13. XII. 1967 hru Fráni Šrámka „Léto“.

● **V loňském jubilejním roce Petra Bezruče** se stal Archiv Fráni Šrámka v Sobotce členem Klubu přátel Památníku Petra Bezruče v Opavě. Vyměňují si navzájem časopisy a jistě se najdou i další formy spolupráce a výměny zkušeností.

● **Ze Šrámkových spisů** byl v DILII nově vydán Stříbrný vítr v Hlávkové drammatizaci a nakladatelství Mladá fronta ohlásilo nové vydání románu Tělo v ilustrované řadě edice Kapka.

● **Dr. Karel Samšiňák**, vedoucí Parasitologického ústavu ČSAV a ve světě uznávaný odborník ve studiu roztoků, byl na podzim 1967 v Londýně zvolen generálním sekretářem mezinárodní parasitologické společnosti.

● **Přírodovědecké oddělení Národního musea v Praze** otevřelo v prosinci výstavu nejkrásnějších brouků ze svých sbírek. V úvodním slově vzpomněl ředitel musea doc. dr. Josef Mařan i sobotecké sbírky důchodního Josefa Šulce, která byla do Národního musea předána.

● **Středisková knihovna v Sobotce** pokračuje ve výstavní činnosti. Po listopadové výstavě fotografií z Leningradu budou v lednu následovat dětské kresby na náměty děl Fráni Šrámka.

● **Brána do bývalého bousovského cukrovaru**, zajímavá secesní stavbička, byla z provozních důvodů odstraněna. Doufejme, že Bousovští, kteří tak pěkně pečují o vzhled své obce, použijí pěknou secesní železnu mříž z ní na jiném vhodném místě a tak zachrání aspoň část památky na rozvoj průmyslu v Dolním Bousově. S.

● **Vzorná městská lidová knihovna Turnov** vydala hezké dopisní papíry, v jejichž záhlaví jsou použity fotografické snímky nejznámějších míst Českého ráje (Kost, Trosky atd.). Jeden soubor obsahuje 10 dopisních papírů a stojí 4,50 Kčs.

● **Novoročenky** obdržela naše redakce od dr. Aloise Kafky a dr. Josefa Boudyše ze Sobotky, rež. Jiřího Hrašeho, akad. malíře Vladimíra Kopeckého, Miroslava Janovského, ing. Antonína Otmaru, dr. Mojmíra Otruby, dr. Zdeňka Pousty, dr. Karla Samšiňáka, akad. malíře Jana Špály, Jaroslava Šulce, Jany Zemánkové a dr. Jiřího Žantovského z Prahy, od Františka Zajíčka a z Domu osvětly Jičín, z museí Benátky n. Jiz., Liberec, Mladá Boleslav, Pardubice a Železnice, z archivů Mladá Boleslav, Česká Lípa a Zámorsk, od redakcí Svobodného slova, Pochodně a pardubické Záře, z nakladatelství Kruh, z turnovské Severografie atd.

● **Jičínští sportovci** uskutečnili 3. XII. již XXII. ročník lesního běhu na Bradech v Prachovských skalách. V kategorii dříve narozených se ho zúčastnili i předseda ÚV ČSTV doc. dr. Emanuel Bosák, bratří Filsakové a náš krajan Alois Kozák z Hrdoňovic.

● **Lednový kulturní kalendář:** 1. I. 1873 se narodil sobotecký důchodní Josef Šulc, významný entomolog. 1. I. 1908 byl otevřen I. ročník Měšťanské školy dívčí v Sobotce. 5. I. 1848 se narodil v Sobotce měšťský tajemník Václav Šolc. 8. I. 1918 byly zabaveny pro válečné účely cínové varhanní píšťaly v kostelech v Oseku a v Nepřívěci. 19. I. 1963 se konalo první veřejné vystoupení Recitačního studia Šrámkova domu v Sobotce.

● **Z matričního oddělení MNV v Sobotce.** Sňatková síň MNV v Sobotce neposloužila v r. 1967 jenom mladým občanům Sobotce k uzavření sňatku, stala se také slavnostní místností pro tento vzácný okamžik v životě snoubenců z jiných okresů a jiných matričních obvodů okresu Jičín. Tak například přímo z města Jičína uzavřelo sňatek v Sobotce 46 snoubenců, z matričního obvodu Jičín 20, z matričního obvodu Kopidlno 7, z Hořic, Lázní Bělohradu, Libuně a Vysokého Veselí po 6 snoubenců, z Nové Paky 3 snoubenci. Z okresu Mladá Boleslav vyhledalo soboteckou sňatkovou síň celkem 26 snoubenců (z toho 6 z Dolního Bousova), z okresu Semily 7, z Prahy 6, z Liberce 2, ze Sokolova, Mariánských Lázní, Ústí n. L., Kořenova - Polubného, Gottwaldova, Bruntálu, Frýdku-Místku, Harrachova a Rokycan po 1 snoubenci, 1 snoubenec byl polský státní příslušník. Celkem tedy bylo v Sobotce v roce 1967 oddáno 107 dvojic. V tomž roce bylo ve dvou slavnostních aktech uvítáno celkem 34 malých občánků. V matričním obvodu bylo zaznamenáno 57 osob, které zemřely doma a v obvodu matriky: Libošovice 11, Markvartice 9, Mladějov 6, Osek 3, Podkost 1, Roveň 2, Samšina 4, Sobotka 19, Střeleč 2. V zdejším matričním obvodu nebylo zaznamenáno narození dítěte, skoro všichni novorozenci přišli na svět v Jičíně. Nejstarší občankou Sobotce je stoletá Barbora Holanová ze Zámostí, nejstarší občance Sobotky Kateřině Kyzivátové bude letos 95 let. OM

● **Sobotecí jubilanti:** 80 let se dožívají 13. I. Anna Weiserová z Lavic a 22. I. Růžena Hejnová ze Sobotky. 75 let se dožívá 2. I. Marie Bakešová ze Sobotky. 70 let slaví 2. I. Bohumil Adam ze Sobotky, 6. 1. Marie Rakoušová z Čálovic a 27. I. Oskar Lange ze Sobotky.

● **Nejstarší občankou Sobotecka** je s největší pravděpodobností paní Barbora Holanová ze Zámostí, která se dožívá 28. ledna 1968 sta let. Je dosud čilá a zdravá. Vychovala sedm dětí, a kdyby se měli spočítat dohromady i její vnuci, pravnucci a praprapravnuci, byla by jich také téměř stovka. Přejeme stařence mnoho a mnoho zdraví do dalších let.

● **Sňatky:** 23. IX. uzavřeli v Praze sňatek Jaroslava Zlatníková, dcera bývalého ředitele ZDS v Sobotce, a ing. František Vnouček. 2. XII. byli oddáni v Mladé Boleslavi Jaroslava Hazdrová z Obrub a Jaroslav Elebrant ze Staňkovic Lhoty, v Sobotce Jaroslava Mlejnková ze Skuřiny s Petrem Řeháčkem ze Záhuby a Danuše Najmanová z Drštěkryjí s Josefem Bartoněm z Petkov. 9. XII. uzavřeli v Jičíně sňatek Jaroslava Ulrychová ze Spyšové a Jan Fopprecht ze Staňkovic Lhoty. 16. XII. byli oddáni na Sychrově Marta Barešová ze Sobotky s Josefem Holubem z Lomnice n. Pop. a Květoslava Vlková z Vyskře s Jiřím Macounem z Libošovic, v Jičíně Oluša Pluchová z Rovně s Josefem Svátkem z Bílé a v Sobotce Květa Dyškantová ze Sobotky s Jaroslavem Kotátkem ze Sobotky, Jaroslava Bočková z Obrub s Josefem Barešem z Pihova a Hana Javůrková z Lavic s Josefem Hulčíkem z Dlouhé Lhoty. 22. XII. měli v Sobotce svatbu Anna Hekselová z Polska a Josef Šoltys z Rovně. 23. XII. uzavřeli sňatek na Sych-

rově Jaroslava Vlková z Libošovic s Miloslavem Ortem z Libošovic a v Sobotce Zdenka Janů z Dolního Bousova s Jiřím Zimanem ze Sobotky.

● **Úmrtí v listopadu:** 1. XI. Pavlína Boudová z Mladějova ve věku 79 let. 4. XI. Marie Paříková z Hrdoňovic ve věku 74 let. 7. XII. Marie Moravcová ze Sobotky ve věku 83 let. 8. XI. Josef Vocásek z Rytířovy Lhoty ve věku 68 let. 10. XI. Václav Klíma ze Skuřiny ve věku 64 let. 12. XI. Marie Horinová z Libošovic ve věku 81 let. 14. XI. Josefa Opicová ze Sobotky ve věku 88 let. 21. XI. Josef Horák z Čížovek ve věku 67 let. 27. XI. Josef Kafka ze Sobotky ve věku 83 let a Marie Indrová z Olomouce, roz. Ježková ze Sobotky. 28. XI. Anna Šimůnková ze Sobotky ve věku 68 let.

● **Úmrtí v prosinci:** 1. XII. Josef Sirovátka z Markvartic ve věku 60 let. 4. XII. Matěj Kozák z Oseka ve věku 60 let. 7. XII. Barbora Ortová z Pihova ve věku 86 let. 5. XII. Marie Zahradková ze Sobotky ve věku 71 let. 13. XII. František Ron z Hubojed ve věku 61 let. 16. XII. Dobroslava Oehlová z Jičína ve věku 80 let. 17. XII. Štěpán Filipčík ze Sobotky ve věku 48 let. 18. XII. Václav Frýba ze Střelče ve věku 71 let a Marie Brožová z Libošovic ve věku 77 let. 20. XII. František Máček z Liberce ve věku 60 let. 22. XII. František Čejka z Libošovic ve věku 72 let. 26. XII. Václav Krupička z Blat ve věku 91 let.

● **Oprava.** V posledním čísle minulého ročníku jsme otiskli exlibris Františka Žofky a teprve dodatečně jsme zjistili, že jeho autorem je Vojtěch Kraupner, architekt a stavitel z Miličína, kde se narodil 18. III. 1905.

Vážení čtenáři,

začínáme již V. ročník Zpravodaje Šrámkovy Sobotky. Kdo z vás si ukládá všechna čísla, může nejlépe posoudit, jak se náš časopis mění i nemění. Nemění se po obsahové stránce: od začátku se snažíme plnit cíle, které jsme si vytyčili — sdružovat přátele díla Fráni Šrámka, propagovat Šrámkovu Sobotku, udržovat styk rodáků a přátel Sobotecka s jejich městem a krajem, přinášet články vlastivědné a informovat o současnosti Sobotecka. Jinak ale Zpravodaj prodělal velký vývoj jak svým vzhledem, tak rozsahem. Nyní se již tiskne v turnovské Severografii. Když vyšla prvá tištěná čísla, zdál se některým čtenářům Zpravodaj méně „domáckým“, postrádali jste více kreseb dr. Kafky, ale většina tuto změnu uvítala. Měli jsme obavu, zda nebude četba drobných liter zvláště pro starší čtenáře těžká, ale nestěžoval si nikdo. Celkově si Zpravodaj získal uznání odborných kruhů, udržel si přízeň čtenářů a jeho náklad stále stoupá.

Zpravodaj měl koncem minulého roku **945 stálých odběratelů**, několik dalších výtisků se prodává ve volném prodeji. Počítali jsme, že vyjde 12 osmistránkových čísel. Díky velkému pochopení většiny čtenářů jsme ale mohli místo 96 stran vydat 112 stran textu. Dobrovolné předplatné na rok 1967 (+ malý výtěžek z drobného prodeje) činilo 19.060,20 Kčs, celkové vydání 19.058,74 Kčs (tisk, výroba štočků atd.). Průměrný příspěvek od jednoho odběratele činil **více než 20 Kčs**. Snažili jsme se, jak vidíte, aby se vydáje a příjmy kryly a aby celá suma příspěvků na ZŠS byla využita jen na něj.

Kam Zpravodaj posíláme, je vidět z následující tabulky:

	výtisků		výtisků
Sobotka	261	Jablonec n. N.	9
Praha	160	Vesec	9
Jičín	35	Mn. Hradiště	7
Liberec	29	Staňkova Lhota	7
Ml. Boleslav	28	Hořice	6
Hradec Králové	23	Dobšice	6
Turnov	21	Nymburk	6
Osek	13	Trutnov	6
Mladějov	12	Česká Lípa	6
Dolní Bousov	10	Bakov n. Jiz.	5
Spyšová	10	Libošovice	5

Do dalších 8 obcí posíláme 4 výtisky, do 8 míst 3, do 31 míst 2 a do 153 obcí po 1 výtisku.

Nyní, jak bude vypadat V. ročník. Nebude v něm tolik článků šrámkovských, neboť jubilejní rok Fráni Šrámka minul — ale ani letos na něho nebudeme zapomínat. Větší pozornost chceme věnovat současnému životu Sobotecka, závisí to však na získání schopných dopisovatelů, které tímto znovu vyzýváme ke spolupráci. Několik článků připomeneme chybavý rodácký sjezd, XII. Šrámkovu Sobotku a padesátiletí naší republiky. Každé číslo chceme oživit veselými soboteckými historkami a nadále budou vycházet oblíbené rubriky Literární ze Sobotecka a Sobotecká všehochuť, jakož i seriál exlibris ze Sobotecka. A samozřejmě podle možností zvýšíme i počet fotografií a kreseb, budeme zařazovat básně atd.

A co požaduje Zpravodaj od vás: Do tohoto čísla přikládáme složenku. Po dobrých zkušenostech z minulých let ponecháváme stálým odběratelům dobrovolné předplatné a věříme, že neklesne ani nyní, kdy Zpravodaj už není novinkou, ale stal se takovým pravidelným a samozřejmým měsíčním soboteckým pozdravem. Na výši vašich příspěvků bude opět záviset rozsah jednotlivých čísel. V drobném prodeji zůstává cena jednoho čísla 1,50 Kčs. Žádáme vás, abyste předplatné zaslali co nejdříve a na složenku za předtištěné Zpravodaj připsali své odběratelské číslo, které máte vedle adresy. Kdo předtím ZŠS svým známým, napište jejich jména na zadní stranu složenky a jim oznámte, aby Zpravodaj neplatili a svou složenku zničili. Kdo již ZŠS nebude chtít odebrat, musí se odhlásit písemně. Stejně tak prosíme o okamžité písemné hlášení změn adres. Někdy se také stane, že některé číslo se během dopravy ztratí. Pokud budeme mít zásobu, rádi vám tato ztracená čísla nahradíme.

Na závěr bychom si přáli, abyste nám hodně psali — do ankety, kritické připomínky atd. Dále nám zasílejte i drobné výtřížky z novin a časopisů o Sobotecku a Sobofácích. Upozorňujte nás na sňatky, významná výročí a úmrtí krajanů (aby se někteří necítili dotčeni, že nejsou uvedeni mezi jubilanty — redakce není vševědoucí). Rádi upozorníme na životní mezníky všech od 65 let výše vždy po 5 letech, ale musíme o nich vědět). Pište nám i adresy svých příbuzných a známých, kteří se chtějí stát pravidelnými odběrateli ZŠS. A naše věrné dopisovatele žádáme, aby na nás i v budoucnu nezapomínali, třebaže honorářů se od nás ani letos nedočkají — jen díky a uznání všech čtenářů.

Tím končíme naše novoroční říkání a všem vám přejeme mnoho pohody při čtení Zpravodaje po celý rok.

Redakce ZŠS